ХАЛКЪИЙ ДОТТАГІЛЕН БАЙРАКХА КІАЛ

Н. С. Хрущевв парте Къилбаседа-Хlирий обкома хьалхарчу секретарага ков. Кабалоевга дlалу Къилбаседа-Хlирийчена елла Ленина орден.
В. Байдалова сурт.

Н. С. Хрущев Къилбаседа-ХIирийчене

ОРДЖОНИКИДЗЕ. 8 август. (ПРЕСС ГРУППА). Тахан укхаза кхачив КПСС ЦК Хьалхара секретарь, СССР-а Министрий Совета Председатель ноькъост Н. С. Хрущев. Цуьца цхьана бахкинаб КПСС ЦК Президиума члений кандидат, КПСС ЦК РСФСР-а Бюро председателан хьалхара заместитель Л. Н. Ефремов, КПСС Центральни Комитета секретарь В. И. Поляков.

Тирца тlе уьйла город чlогlа кийчъелла я. Къилбаседа-Хlирийчен къахьегамхой доккха цlей да — республика автономе 40 шу хуз.

Орджоникидзе яхача станце перроне Н. С. Хрущевна накъа баьхкабар КПСС Къилбаседа-Хlирий обкома хьалхара секретарь Б. Е. Кабалоев, Къилбаседа-Хlирий АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Т. С. Хетагурова, Республика Министрий Совета председатель О. А. Басиев, КПСС обкома бюро членаш, министраш. Укхаза ба ди деэлеча баьхка хьаьний — КПСС ЦК Президиума члений кандидат, ГрузеКП ЦК хьалхара секретарь В. П. Мжаванадзе, парте Краснодарски, Ставропольски, Ростовски, Дагестански, Кабардино-Балкарски, Нохч-ГIалгIай, Къулбехьен-Хlирий, Адыгейски краевойн областнойн комитетий хьалхара секретараш: Г. И. Воробьев, Ф. Д. Кулаков, В. В. Скрябин, А. Д. Данилов, Т. К. Мальбахов, Ф. Е. Титов, И. С. Чиеев, Н. А. Берзегов, Къилбаседа-Кавказа военни округа эскарий командующи, арме инарал И. А. Плиев, Къилбаседа Кавказа совнархоза председатель В. А. Иванов.

Ноькъост Н. С. Хрущев, вокхалера «Электроцинк» яхача заводе вах»р. Цо беча берригача ноькъа дукъа везача хьаьнага дIайиза марша хеттар итташ азараш болча къахьегамхошна, даькъала пунцар из.

«Марша ваоттlалла дукха веза Никита Сергеевич!», «Даькъала хийла коммунизм!» — из да яздей цlеча транспарантан тlа.

Ноькъост Н. С. Хрущев «Электроцинк» яхача заводага хьежар. Предприяте кулгалхоша, дежий вахалаьникаша, болхлоша къамаьл дир. Цул тlехьагIа Н. С. Хрущев вода «Хумалаг» яхача колхозе дlоьхьалла вола хьажкIаш делар Х. А. Албегов волча. Артела къахьегамхоша чlогIагlа дукха везаш тlеэн из. Никита Сергеевич Х. Албегова звено лахатацешка хьож, 200 гектар лоац пар. ГIорвалина вола хьажкIаш делар хlана хlара гектара тlара 120 центнер фуаьльха хьажкIаш яха кьонсам доаттабеш ва.

— Геттара дика хьажкIаш я, — боах Никита Сергеевича.

Лаххача хьажкlашта юкъе дагар дуьцаш Н. С. Хрущева къамаьл дир артела а производственни управлене а кулгалхоица, звеньевойнца, колхозхоица. Къамаьл дечa юкъе дакъа лаьцар Къилбаседа Кавказа автономни областийн автономни республикийн, Краснодарскийн Ставропольскийн краяй, Грузе кулгалдеча болхлоша.

Ноькъосте Н. С. Хрущева дийцар хий дуллаш юя хьажкIаш дукхагIа дlаера торонаш дикагIа йовза еза, яхаш. Керттера деккхар да — дукха шурел яккхара зоа чlогIагIа йола доакъарий база хьаяр.

Бlаьн бола нах гулбелар Х. Албегова звенои дикагlа йола опыт lомаяра школа коа йолча кхай тlарча стане гонахьа.

Дукха нах баьхкабар доалахарча юртанкара. Гулбеннараша гlадбаха даькъала вунцар Н. С. Хрущев. Митинг отт. Никита Сергеевича даькъала бунц республика къахьегамхой къинга цlейца — Къилбаседа-Хlирийчен автономе 40 шу дизарца, баркал боах царна коммунизм хьалъеча дика къахьегарах, нерда толамаш дахар доаш лоаца а боаккх.

— Вай парти, деррига советски халкъ гlалдут, боах Никита Сергеевича, Къилбаседа Кавказ хиннача дикача Iалаьмате доккхача хувцамашна. Вежарий санна барт болча дезаллашха дах укхаза халкъаш. Из къыьста хьагойт ленински къама политика котъялларо.

Ноькъост Н. С. Хрущева баркал боах колхозхоита иштта ше дика тlеэнарах, цо цlаьхха а лоаца боакх гул нел беннарашта уж могаш маьрша хилар, къахьегача а вахаре а цар доккхий толамаш дахар а лоаш.

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советан Министрий Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 96 (3948). | ШИНАРДИ, 11 август, 1964 шу | Мах. 2 кап.

ОКТЯБРА СИЙНА

Дика толамаш

Ерригга ка бола культураш чуйица яьлнай Науроки производствении управлене «Новогорский» яха совхоз. Укхаза дика хьийкъад укх шера ялат. 1484 гектара тlа дIадийнача хlара гектара тlара 18,6 центнер кlа чуйицад. Паччахьалкхен амбарашка чутессад 20410 центнер ялат.

Шиэзар гектара тlара ча хьагул а дась дукхагIдолчох аргlаш даьд. Дийнахь а буса а цlаккха ца соцаш гуракьа е езача культураштa лаьрхlа лаьтта оахаш шин сменах болх беш ворхl агрегат йоалл. ХIанзале эзар гектарал совгlа хургдола лаьтта аьхад цар.

Доккхий къахьегама толамаш доахаш хьабоагlа механизатораш Бецаев Салаудин, Парамзов Лаьча, Шахмурзаев Юни, иштта кхы а. Царех хlаране хlара дийнахьара норма 1,5-зза тlехкхоачашдю.

О. АРЗАЕВ.

ХЬАЛХА ЛАТТАШ

Машинаькъа тlа Джамалдинов Ваха болх бе волавенна атт шу совгlа ха я. Цар берригa дезал бар цу хана цига болх беш. Духхьашха Ваха вар ремонтникалла болх беш, дукха ха ялалехьа слесаралла болх бе волавелар из. Ше Грозне цlакхьачa вагонашка хьежача технически пункте балха вахар Ваха.

Дукха ха ялалехьа Беслановски машинаькъа техникуме курсашка хьожавир Ваха. Лхе бетта цига дийшар зехьа довнзар. Технически эксплуатаце, сигнализаце, автотормоз тохарах йола экзаменаш дикен тlехдикен дlаелар цо.

Дийша а ваьнна цlаззча чlогlагlа ноькъостал дир цунна осмотрщикашa. Шоай балха опыт дlаелар къонача болхлочо. Дукха ха ялалехьа геттара дика кхийтар из ший балхах. Планах дlаха кийчъьача эшелонага 45 минута хьажа веза осмотрщик, цо из дехкар кхоачашду 15 минута. Цу гlулакхо торо хулийт хlара эшелон графикал хьалхе дlахийта. Иштта хьинаре къахьегарах цу участке хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цlи елар цунна.

Октябра сийна къахьегама темпаш кхы тlа а лаккъеш къахьегаш ва да хlанз.

С. ВОРОНИН.

КЕРДАЧА МЕТОДАХ

Грозненски кога гlирса фабрика ков. Мурдаева кулгалдеча № 7 йолча цеха коллективо дика къахьегама толамаш даьхад дlабахача ворхl бетта. Валова продукци арахецара план 104,6 процент кхоачаш а еш, планал совгlа арахийца продукци 2 эзар сом мах болаш я.

Рационализаторски предложенеш балха юкъеяхьарах цу ворхl бетта кходаь товар 34,2 эзар квадратни дециметр я. ИнIагашта лаьрхlа беча кога гlирсе ворхl керда модель кийчъяьй, хlаьта кlаьнкашта — цхьа керде модель кийчъяьй.

Цеха коллективо дое раьза хинна хьаллаьвар брак йоацаш продукци арахецара саратовски керда метод. Цу даькъе хlеизэсеьха дика толамаш даьхад болхлоша.

Октябра дезача цlейна сийлеца накъа яхара ший торонашка а хьежа керда социалистически декхараш тlаийцад коллективо. Цо дош деннад йалова продукци арахецара шера план 20 декабре кхоачеш а еш цул дикал планах лаьрхlачул 4 процент лаккхе. ХIаэзчул тlехьагlа планал совгlа кходертае 5 эзар квадратни дециметр.

М. ЧАХКИЕВ.

ДЕ ДЕЗАРАШ ДУКХА ДА

«Назрановский» совхоза кулгалхошеи къахьегамхошен хlанз керттера лоархlам дукхагlа доакъар lалащдарах хьатlадоагlача шера хьувкъама лаьрхlа лаьтташ кийчдаран тlабахийтаб.

Деррига эзба лаьрхlа совхозо аха деза лаьтта 5100 гектар да. Цох хlанзе 1000 гектар аьхад. Дика вlаштlехьбаьккхаб тракторий болх хlара отделене. Дийнахьа ча ара текхаду, бус лаьтташ оах. Ерригa 30 ДТ-54 яхача тракторех, технически гlалакх деш латтараш йоацаш, дукхагlъяраш болх беш я. Царех лаьтташ оахаш йола 16 агрегат вlашагlъеллай. Цар денна-бусев болх бу. Лаьтташ дика оах, предплужникаш йоахкаш а кlоарга а. Укхаза а Яндаречa механизатораша хьалхе лелаю. Цар аха дезача эзар гектара лаьттах 450 гектар аьхад.

Цул совгlа, цхьайола хьажкlай участкаш силоса хьакха йолаяй совхозе. ХIанзе 2500 тоин масса тайпа силос lочуьйлай кlоагашка а бурташка а. ДукхагIйола силос хьокхаш йола комбайнаш силоса карбамид тохаргйолаш вlаштlехьаькхай.

Лоархlам ца беш диташ совхозе хьажкlа чуэнар гlулакх а. Ерригa хьажкlа чуэцаш йола комбейн 17 я. Царна ремонт е йолаьй. ХIанзе шиннеа ремонт яьй. ХIаьта юкейнсараш лоацача хана тоае лерхl механизатораша. Дика ремонт ю комбайнерашa Мальсагов Бахьудина, Шадыжев Султана.

Бакъда, деррига лац совхозе лертlа. ВIалла лоархlам ца беш дитад укхаза цоагlа дlаюв культураш дlаера гlулакх. Масала, совхозо 500 гектара тlа дlае лаьрхlадар цоагlа дlаюв хьажкlа. Цох 315 гектар мара аьхадац, хlаьта 195 гектара тlа мара хьажкlа а дlайийнаш. Цунна 28-ча июле деза цхьаннха гектар тlаккхийттаяц.

Дlаде фу дац тхога, яхаш бекказа буьл совхоза кулгалхой. Шоай хьажкlа цlае езача майдай лоархlам а баь, хьалхе а оарцагlбаьнабац уж фу lалащдеp.

Иштта во да оахача лаьттанта удобренеш тоссага а. Эзба лаьрхlа аьхача лаьтта цхьаккха центнер е минеральни е органически а удобренеш даллаш. Уж ца хилар дац из гlулакх. Совхозе шортта я минеральни удобренеш, хlаьта доахеи латтача моттагашка шортта шердаьнна кхо а да. ХIанз доалургда тхо удобренеш еха, йоах керттерча агрономо а. Газдиева. Бакъда, цо иштта яхаш я 1000 гектар лаьтта аьха даьннад. Из тохавалалехьа кхы а дукхагlа гектараш юсаргья удобренеш дlа ца кхоачаш.

Б. БЕРСОВ.

КОМПЛЕКСАХ ДУ БАЛХАШ

Балхаш кхехкаш латт Сунженски производственни управлене боахамашца. Доакъар lалащдеш, эзба оахаш, хиш дехкаш ба хlанз колхозахой.

Дика вlаштlехьдаьккхад доакъар lалащделга Ленина цlерачa колхозе. Лаьрхlа цу гlулакха вlашагlъелла бригада я укхаза. Цу коллективана кулгалдеш ва балхах дика кхеташ вола механизатор Бейбулатов Эльмарза. Комплексах лел йол хьакхара болх. Сунженски дукъа босенашка цонаш хьокхача дика хьокхамаш доах Д. Коврава, Хь. Заврнева, И. Исаева.

Дукха аьлаш хьекха йол хьал ца эпаш. Йоакъалуше а енкха хьагульэ из. Цул тlехьагlа кхы юкъ ца йолийташ аргlаш а ду цох. Укхаза дика къахьег механизатора Бахарчиев Умат-Гире.

Лакхие кийсея хьалду яьнл аргlаш колхозахоша Чадаев Байсара, Абубакаров Iийсе, Мамиев Хьусейна, лоацача хана 460 гектара тlа хьекхача аьлах аргlаш даь баьннаб уж.

Иштта дика вlаштlехьдаьккхад доакъар lалащделга «Коммунизмага бола никъ» яхача колхозе я. Силоса лаьрхlа йола хьажкlаш хьокхаш цу комбайн, тракторaш, машинаш, кхыйола техника а укхаза, доакъар lалащдара вlашагlъекхача ков. Горденка кулгалдеча бригада.

Дукха жа да боахане, царех хlара устагlана лаьрхlа 10 центнер силос. Иштта йолла lалащъе лаьрхlа силос йола и бригада.

И. ГУЗЕЕВ.

ШОРТТА КИЙЧДАЬД ДОАКЪАР

Тха отделене 220 фуражни етти, 150 lасев, 1200 хьакхен я. Тахан арча денин планах 490 тонн мара гlожа доакъар кийчде ца дезача оаха 750 тонн йол кийчъяьй. Цул совгlа 300 тонн ча а да.

Цхьабакъда, цунах а кхоачамбац тха къахьегамхошна. Октябра сийна йоаржаьча социалистически яхье шерра дакъа, доацаш 1200 тоннага кхаччалца гlожа доакъар кийчде лаьрхlад цар. ТIеххе гlожа доакъар кийчдара йола план 300 процента кхоачашъеш хlара бежана лаьрхlа 35 центнер йол хургья.

Йол кийчъеш йоа тха бригада хlанз кхоалагlа доперна хьокхеш а я.

Дика къахьег йол хьокхача тракторнсташа ии. Воронцовен, Бухарипен, Лазовскен, машинистaша-стогометательаша Мартынов, Тегулев, кхыбараша а.

Укх деношка хьажкlай силос дlайодла доладеннад тхо. Цу балха тlа хlанзе а дикача хьокхэшешца белгалбаьнаб силосни комбайнаш лелаеш бола механизаторaш ии. Картунов, Матюшкин, Чепурнов, Шевнов, кхыбараш.

И. ШЛЯХОВ.

Урус-Мартана производственни управлене «Сапашанский» совхоза 4-ча отделене управлянши.

КЪИЛБАСЕДА-ХIИРИЙЧЕН 40 ШУ ДИЗАРА ХЕТАЯЬ ТОРЖЕСТВЕННИ ЗАСЕДАНИ

ОРДЖОНИКИДЗЕ. 8 август. (ТАСС). Тахан сарраха музыкально-драматически театра помещене хилар Къилбаседа-Хlирий автономе 40 шу дизара хетаяь КПСС областной комитетен республика Лаккхехьарча Советен торжественни заседани. Заседане дакъа лоацаш хилар ноькъост Н. С. Хрущеви цуьнца баьхкараши.

Боахамеи культурaи гlиллош хьалъеча толамаш дахарах Къилбаседа-Хlирий Автономни Республикана Ленина орден ялрах дола СССР-а Лаккхехьарча Совета Президиума Указ lоднйиaр Къилбаседа-Хlирий АССР-а Лаккхехьарча Совета Президиума председатела Т. С. Хетагуровас. Никита Сергеевич Хрущева гулбеннараша чlогlагlа тlоараш а тохаш республика вокхалашка дlаелар орден.

Къилбаседа-Хlирий АССР автономе 40 шу дизарах доклад йир КПСС обкома хьалхарча секретара ков. Б. Е. Кабалоева.

Торжественни заседане дlаьхха къамаьл дир КПСС ЦК Хьалхарча секретара, СССР Министрий Совета Председатела ноькъоста Н. С. Хрущева.

РЕСПУБЛИКА КЪАХЬЕГАМХОЙ ДАЬКЪАЛА БУВЦАР

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР-а Лаккхехьарча Совета Президиумо, СССР-а Министрий Совето даькъал бийнар Къилбаседа-Хlирийчен къахьегамхой, цар дезача денца — Къилбаседа-Хlирий Автономни Советски Социалистически Республика 40 шу дизарцеи боахама а культура а гlиллош хьалъеча толамаш дахарах Ленина орден ялрацеи дувзаденна.

Духхьал Сийлахь-боккха Октябрь котбаларна, яхаш белгал доаьих дахьийтача моаршал тlа, вай мехкарче деррига халкъашка санна, хlирашка а кхьчар йиза йола паргlатон къаман паччахьалкхеналл, классовни къамел низ-lотъяьа кlалхара бовла а шраз долен дог гlоаен баха а бlаь шерашка дага хинна уйла кхоачашхилар. Моаршал тlа дуьн промышленноста, юрта боахама, культура хьалъеха республика даьхача толамех, вай Даьхен кортамукъалеи из шай лоlаме яхаара бальаи советски халкъо лоаттабаьча къовсима исторе юкъе Къилбаседа-Хlирийчен къовсамашен мехкарашеи йихьача сий доача оагlонех, вай мехка коммунизм хьалъеча гlулакха юкъе хlираша дизе дакъа лоацаш хилар.

КПСС-а Центральни Комитет, СССР-а Лаккхехьарча Совета Президиум, СССР-а Министрий Совет чlоагlа тешаш я орден леелача Къилбаседа-Хlирийчен къахьегамхоша тlехьа тlайоагlача хана а шоай республика дlакхо товеш, Советски паччахьалкхе чlоагlъеш, парте XXII съезда исторически решенеши КПСС Программеи кхоачашъеш хьинаре къовсам лоаттабергхилярах.

(ТАСС).

КПСС Центральни Комитетагара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумагара, СССР Министрий Советагара

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР-а Лаккхехьарча Совета Президиумо, СССР-а Министрий Совето чlоагlа халз а хеташ Советски Союза берригача къахьегамхошка дlахойт хала а дlальхенна а дезар хинначул тlехьагlа 1964 шера 7 августе варшавски хинах 15 сахьати 05 минути яьча Польски Халкъа Республика гlорваьнна вола партийни паччахьалкхени деятель, Польски ВIашагlкхийттача болхлой парте Центральни Комитета Политбюро член, Польски Халкъа Республика Паччахьалкхен совета председатель, халкъа цхьоагlон Фронта Ерригпольски комитета председатель, Советски Союза тешаме доттагlа ноькъост Александр Завадский валар.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ

СССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ

СССР СОЮЗА МИНИСТРИЙ СОВЕТ

ПОЛЬСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА ПАЧЧАХЬАЛКХЕН СОВЕТА ПРЕДСЕДАТЕЛЬ АЛЕКСАНДР ЗАВАДСКИЙ ДIАВОЛЛАЧА ЯХИЙТА СССР-а ПРАВИТЕЛЬСТВЕННИ ДЕЛЕГАЦИ

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР-а Лаккхехьарча Совета Президиумо, СССР-а Министрий Совето сопам тlаийнаб ПОРП-а ЦК Политбюро член, Польски Халкъа Республика Паччахьалкхен совета председатель, халкъа цхьоагlон Фронта Ерригпольски комитета председатель ков. Александр Завадский дlаволлача правительственни делегаци яхийта, ераш юкъе а болаш: А. И. Микоян, КПСС ЦК Президиума член, СССР-а Союза Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель (делегаци нерте латтар) Ю. И. Палецкис, СССР-а Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела заместитель, Литовски ССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель, Ф. А. Сурганов Белоруссе КП ЦК секретарь, А. В. Аристов Польски Халкъа Республикера СССР-а посол.

(ТАСС).

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕ

ХIАРА ИЗДЕЛИ ЗЕ ЦА ДЕШ АРАХЕЦИЙГА IАЛАШДАРАХ МОСКОВСКИ ГОРОДСКОЙ СОВНАРХОЗА 15 ПРЕДПРИЯТЕ КОЛЛЕКТИВАЙ ИНИЦИАТИВАХ

КПСС Центральни Комитето белгалдоаккх КПСС XXII съезда решенеш кхоачашъеш Московски городской совнархоза предприятей коллективаш тlагlертта промышленноста балха экономически показателаш айе гlерташ, производства рентабельность лаккхе гlерташ хилар. Укх тlехьарча шин шера чlоагlа кlезигъеннай планово-убыточни предприятеш.

«Красный пролетарий», «Калибр», «Манометр», «Компрессор», «Москабель», «Каучук», «Пролетарский труд», «Металлорукав» яхача а механически делийташ долча берий ловзоргий а заводий, Кунцевский ткацко отделочни «Красная заря», «Красный Октябрь», «Свобода» Бадакирева цlерахча фабрикай, «Заря» яхача кога гlирс беча предприятей объединене коллективаша болх рентабельни а баьккха производство экономически эффективность дlахо а лаккхъара йолаш йоцча перевех пайда эца а гlерташ, доархlам бола патриотически гlулакх дlадолаяйна. — 1964—1965 шерашка арахецача изделеех хlара цу зе хургдоацаш арахеца лаьрхlад, кхаллазе продукце дикал лакх а еш.

Из гlулакх чакхдаккхарo керда прогрессивни технологи кхы а дикагlа тоаь уллайн оатхалайн конструкцеш юкъейоалае, пластмассаш шерра юкъейоалае, материальни ресурсаш ахчан средстваш кхоам беш дlахийта, производства организаци тоае хьахlа доза гlулакхаш оттадаь.

КПСС ЦК сомаи бу:

1. ХIара изделе зе доацаш арахецийга lалашдарах Московски городской совнархоза иштта предприяте коллективай инициатива могайойла.

2. Компартей ЦК, союзни республикай Министрий Советашта, парте крайкомашта обкомашта, совнархозашта, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацешта могадолла:

московски предприятей коллективай доархlам бола инициатива вовзийта хьалдаьра а хlара изделе зе доацаш арахецара а тlехьара къовсам промышленноста болхлошта юкъе шерра боаржабар, продукце дикал халдалаза лаккха еш;

арахецача изделеша зе деш хилар толамца дlадоаккхача предприяте опытаца тодаргlлар хьаэца из а тlагlертта кхъедоаладе а;

кепа йоазонна, радио чуь, телевидени гlоалла шерра бувцалба изделеш зе доацаш арахецийга вlаштlехьдаьккхача промышленни предприятей коллективай болх.

***

КПСС Центральни Комитет тешаш я москвичашa дlадолаяь патриотически гlулакх мехка промышленни предприятей коллективаша шерра хьаллоацар а мехкта дlадоаржадерг а хилах, хlара партийни, профсоюзни, комсомольски организаце, хlара болхлочун, инженера, техника, экономиста, технолога, конструктора, lалма болхлочун хlара денна дола гlулакх а хиена из дlоттаргхиларах, цо йоаш хулийтаргья производства экономически эффективность лаккхе, хаакъа боахам дlахо а детlабоалабйоа, къахьегамхой вахара хьал лакхдара тlаэша средстваш яха, коммунизма материально-технически база хьалъеча доархlам бола дакъа а хиена из дlоттаргхиларах.

Республика партийно-боахама актива собрани

ТОАБЕ ПРЕДПРИЯТЕШКАРЕИ ГIИШЛОШКАРЕИ ЭКОНОМИЧЕСКИ БОЛХ

Укх деношка Грозне хилар республиканска партийно-боахама актива собрани. Собраци хьайкIлар КПСС обкома хьалхарча секретара нох. Ф. Е. Титова. ЧIогIа тIоьраш а тохаш сийлахь президиуме, хержар ковкъост Н. С. Хрущев керте латта парте Ленински Центральни Комитета Президиуме.

«Республика предприятешкен гIишлошкен экономически болх тоабара областной партийни организацена хьалхашка латтача декхарех» доклад йир КПСС обкома секретара нох. С. С. Априткина.

— Нохч-ГIалгIай республика къахьегамхоша, аьлар цо, толамца кхочашъю КПСС ЦК декабрьски февральски Пленумай решенеш, къахьегама лоталонжаца жоп лу парте халкъа вахар тоадара еча йолхонна.

Валови промышленни продукци арахецара ах шера план тIеккхоачашъяьй 3,5 процент, планал совгIа массехк миллион сом маьха тайп-тайпара изделенаш арахийцай. Соахка цу хинарчунца нийсбича промышленни продукце боарам лакхбеннаб 7,1 процент.

Эгара лакхара хьоккамаш даьхад мехкдаьтта промышленно, ста болхлоша. 1963 шера хьалхарча ах шера даьккхачунца нийсдича 26 процент дукхагIа даьккхад мехкдаьтта, газ — 22 процент.

Валови продукци яккхара ах шера план хавая хьалха кхоачашъяьй «Грознефтехимзаводы» яхача объединене а. 1963 шерарча боарамал 11,6 процент дукхагIа химий продукци, цу даькъе химически — 14,2 процент.

Семилетка ялдлагIча шерара цоай декхараш кхоачашду машиностроителаша, ейгача, кхачан промышленноста предприятей, энергетика, транспорта, бувзама коллективаша.

Цхьабакъда, цунах тоьам бе йиш яц. Мехкдаьтта доаккхача промышленносте ледара дегIадоаладу гучадаьккхаи карадерза. Даьй дола мехкдаьтта совдоаккхийга. Из ла мегаргдац. СихагIа тоабе беза промысловни боахам, сихагIа болх бе йолаялийта еза мехкдаьтта гулдеш йола коллектораш, МагIалбик-Алиюртовски майда тIера резервуарни паркаш, трапаш уегаповкаш, кIира аьлча уж ца хилча чIогIа хала да дIахо мехкдаьтта доаккхийта дегIадоаладе. Во болх бу «Южгазпроводстрой» яхача тресто (управляющи нох. Харламов), СМУ-9 (начальник нох. Измайлов). ХIанз дийнахьи-бусеи бIаьш эзараш кубометраш мехкдаьттаца йоагIа газ йоаг объединене промыслашка.

Республике 6 бетта задане кхоачашъянзар 15 предприяте, цар яра ца децаш йисар 1244 эзар сома маьха продукци.

Цул тIехьагIа нох. Априткина анализ ю организацейн экономически балха.

Укх шера промышленноста, гIишлоний экономика дешашта хетаьа ерригроссийски совещани хилар, цига дакъа лоацаш яр вай республика делегаци а. Совещане чIоагIа дийцар, дIадодар кIезиг а деш, продукци дукхагIа арахецаргйоалча наькъех, чурча торонех дикагIа пайда эцарах. Предприяте экономически балха эгара йоккхагIа йода торе я керттера производственни фондаш, хIаьта керттердар да царех дикагIа пайда эцар.

Факташа хьагойт боахамий дукхача кулгалхоша, инженерно-технически болхлоша, экономисташа къахьегамга хIадахар совдоалаш юкаметтаоттадара, производственни мощностех бизза пайда эцара хIанз а дерттIа йоакхо еш ца хилар.

Республике шерагара шерага дегIадоагIаш латт капитальни вложеней боарамаш. Укх хьалхарча ах шера болх бе йолаялийтай массехк объект. Вахьда, хIанзарча хано дIаеххача тайпара яц гIишлош хьалъяра темпаш. «Грозпромстрой» «Грозхимнефтестрой» яхача тресташа кхоачашъянзар геннодрядах долча балхий, шитта шоай низаца гIишлош хьалъяра ах шера план, дукха эс дир.

Предприятей — заказчикаш. гIишлой трестай, управленей кулгалхой партийни организацей декхарийла я хIара хьалъеш латтача объектера хьалаш доеза, тIехьадисара баьхаваш тахка, хIаьта капвложеней шера план кхоачашъяра, объекташ, керда мощносташ болх бе йолайлийтара мел эша гIулакхаш сихха вIаштIехьдаха.

Техники экономикей, йоах докладчика дIахо, къоастаде йиш йолаш дац. Уж шоайла айхха бувзам болаш да. Цудухьа, чIоагIа технически прогресс еш яхилча йиш яц лакхара экономически хьоккамаш дика. Iалама, материальни, къахьегама торонех дикагIа пайда эца.

Областной партийни организаце цахаддаш йоакхо ю производствана керда техника, хьалха латта технологи юкъейхьара, процессашта механизаци автоматизаци яра. Керттерча даькъе кхоачашъяьй технически прогресса йолча мероприятей ах шера план. Цо бокха экономически пайда лу. Мехкдаьтта промышленноста предприятей балха юкъейихьача дукхьал 20 мероприятех 3092 эзар сом пайда баьлар.

Укх тIеххьарча ше шера керда техника юкъейоалларах, технологи тоаярахи Госбанка кредитай чотах арахийца дола наха эша тоарам шердарахи йола мероприятеш кхоачашъяьрах республика предприятешца кхьар кхы тIа а 5,5 миллион сом пайда.

ДIахо докладецка дийцар къахьегама оасарле лакхъяра лоаттабеча къовсама дешарех — социалистически воспроизводствой накопленейн керттерча хьастах. Промышленностен гIишлошкен къахьегама оасарле цахаддаш лакхлуш латт. Цхьабакъда, укхаза а кIезига дац кхоачамбоацараш. Цу лоархIамерча балха ах шера план кхоачашъянзар 14 предприяте.

Ла мегаргдолаш дац цхьайолча предприятешка къахьегама оасарле дегIаяра темпаш алапи лакхдалара темпаел тIехьаюсаш хилар. Дукха хан къахьегамы бое мухь тIаботтаеш Iобоессабечеш, транспортиш, хIанеш дIакъовлача, шитта кхыдолча балдашка. Уж дукхагIа даькъе кулг-дара ду.

Вай замано чIоагIа дIадехаш да производствах боала пайда айбар, технико-экономически анализ, боахама кулгалдара методаш тоаяр. Экономика дегIайоалаеш дола укх тайпара гIулакхаш — боахама расчет, продукця хьайоаккхаш дIадодар, хьабоала пайда дика боазе а, хIаьта царех пайда эца а беза. «Грознефта» объединене дIадахача ах шера товарни продукци хьайоацахаш дIадодар планах лийрхIачул совгIа 5,6 процент лохдир, сома маьха продукцега дIадакийтар 41,7 непиг. Мехкдаьтта хьаоаккхаш дIадодар лохара эгара дикагIа толамаш даьхар МагIалбикен «Горскиефтеза» промысловикаша.

Новхъадале а, продукце хьадолча тайпашка диллача из хьайоаккхаш дIадодачун хьоккамаш планах лийрхIачул лохагIа да, цудухьа республика промышленноста экономически хьоккамаш тоьам бе йиш йолаш дац: дIадахача ах шера сома маьха йолча товарни продукцега дIадахар лохдаланзар, планех хиначул лакхделар. Продукцега дIадодачун задане кхоачаш ца еш 35 предприяте а.

Нох. Априткина дуьц, №1 йолча буруь деттача Малгобекски конторе проходка метрага дIадодар 13 соми 57 кепити лохдаьь хилар. Из бахьан долаш ах шера 157 эзар сом ахча кхоаьь. Укхаза боахама кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша (директор нох. Лутовинов, парторганизаце секретарь нох. Шукин, буркома председатель нох. Якушкин) кхетамца вIаштIехьяьккхай технико-экономически хьоккамаш тоадара йола мероприятеш, тоаьй учет. Плановой отдело цIаре бетта арахец экономически бюллетень. Цо хьагойт бригадай, шитта ерригача контора болх, дикагIа болх бе йолленай буруь деттача контора экономически совет, ах шера кхоь экономически конференци яьй.

Дукха средстваш йоаьча буруь деттача ерригача организацешта дика хьокхам ба из.

Дика къахьийтад ацетонни заводо (директор нох. Полевин, парторганизаце секретарь нох. Гельдфельд, профсоюзни заводкома председатель нох. Чуйков). Цига продукцега дIадодар лохдарах ах шера 392 эзар сома пайда баьб.

1966 шера зене продукци арахецаш цхьаьнкха предприяти хулийтаргйоацаш хIара неха, хIара участке рентабельни производство хилийтара шерра къовсам боаржабара тIахьехаш хьалха латтача Москаерча предприятеша даь кхайкарах кепа техад «Правда» яхача газета тIа.

Из декхар кхоачашдича торо хургья кхы тIа промышленность дегIайоалае средстваш лаха. Цу патриотически болама юкъе яха еза республика еррига предприятеш, цахаддаш лохде деза продукци хьайоаккхаргa дIадодар.

Производственно - финансови балха яьй анализо хьагойт предприятей дукхача кулгалхоша продукце цхьадолча доакъошка дIадоза ахча совдоахаш хилар, ца эшаш Iоаху товарно-материальни рузкъа, теркам тIабахийтаи ца эшаш йоа расходаш еча, цу тайпарча расходаша укх шера ялх бетта 610 эзар сом зе даь доллаше а.

Боахама кулгалхой, экономисташ, финансови балхлой декхарийла ба производства экономика йовзара шоай гIулакхаш оалангара хуьца. Терко е еза цахаддаш йола оперативно - производственни планировани вIаштIехьъяьккхача Новочеркасски электровозостроителий опыта. Штурмовщина дIаяккха, къахьегама оасарле лакхъе, продукци дукхагIа арахеца торо луш йола из система толашагIа йолга хьагойтад вахаро. Цу лаьцъехь чIезиг-дукха болх баьб «Красный молот» яхача заводе, шитта кхыйолча предприятешка. Парте Центральни Комитето мегаьь йола новочеркасский опыт шерра йоаржае еза.

Республика предприятешка производственни гIулакххаш тоадара дика новкъостал ду кадрашта экономически дешар хьехаро. Цо чIоагIбу теорен практикаи бувзам. ДIадахача дешара шера экономика дешар Iомадир 17 эзар совгIа саго, цу даькъе 6537 коммунисто. Цул совгIа, дукхача наха йолча пропаганда тайп-тайпарча формашка гIоала (коммунистически къахьегама школашка, производственни дешара школашка, курсашка) экономически дешар Iомадеш хилар 26 эзар совгIа саг.

КПСС ЦК декабрьски Пленум хиначул тIехьагIа парте обкомой, республика Министрий Советой Къилбаседа - Кавказа совнархозаца цхьана вIаштIехьдаьхар промышленносте, транспорте, гIишлошъеча экономически службаш чIоагIъяра гIулакхаш.

Творчески дика къахьет «Грознефта» объединенерча (керттера экономист нох. Кузнецов), Грозненски крекинг-заводерча (керттера экономист нох. Мутовин), «Красный молот» яхача заводерча (керттера экономист нох. Гоцкий), шитта кхычахьарча экономически службаша. Экономически болх дика вIаштIехьбаьккхаб «Старогрознефта» мехкдаьтта промыслови управленерча керттерча экономиста нох. А. Б. Ромашкинас.

Цхьабакъда, йолаш я экономически болх во вIаштIехьбаьккха йола предприятеш а. Масала, царех я республика Министрий Совета чуйоагIа промышленность. Маькх еш йолча промышленноста треста 12 предприятешка 7 планови болхло мара вац, хIаьта наха гIулакх деш йолча управлене 3 предприяте плановикаш бец.

ГIишлой организацей цхьаболча кулгалхоша вIалла теркал а яц экономика. 1963 шу доакха зе деш чаккхаьяхар дукхача гIишлоний организацеша.

ГIишлошъераш декхарийла ба болх бе йолаялийта нийсъеш йолча объекташкара материально-технически къахьегамен торонаш оацагIъяза, экономически балха боарам кIевхаштта лакхбе. Керттера терко тIаерзае еза дикагIа йола методаш гIишлошъечо юкъейоалаяра, алапи телара прогрессивни формаш юкъехахьара.

Республика предприятешка хIанз вIашагIа а екха болх беш я экономически анализ ю 100 общественни бюро, нормировани лелаю 47 общественни бюро, дукха технико - экономически советаш, бюрош, экономически анализа группаш, кхмараш.

Укх тIеххьарча хана экономика дешаш дукхагIа дувна золадеяхад партийни комитетий пленумашка, актива собранешка юкъхьаяпарча парторганизацей бюрошка. Грозне дукхьал укх ялх бетта хиннай 70 экономически конференци.

Партийни комитеташ, юкхьанцара партийни организацеш декхарийла а промышленноста предприятей болх тоабара къахьегамхой оарцагIбоахачара шоай роль цахаддаш лакхъе, семилетин план толамца кхоачашъелга Iалаше.

* * *

Пренех эгара хьалха къамел дир КПСС Грозненски горкома шолгIачу секретара нох. Давыдова.

— Города къахьегамхоша, — аьлар цо, — декхар тIаьийнадар семилетна ялх шера российски 30 миллиарда чотах планал совгIа 68 миллион сом дала аьлла. Их декхар кхоачашдаьд хацал хьалха, ялх шерел ах шерел. Семилетка шерашка 70 процент гаргга дукхагIа валови продукци арахийцар грозненцаша. ГIишлошъераша дIаелар 30 йоккха промышленни объект, 312 эзар квадратни метр йола цах чубаха цIенош. Продукця хьайоаккхаш дIадодар кIезигдара бахьан долаш 33 миллион сом ахча кходар. Из карагIдаьлар чурча торонех пайда эцаш, къахьегама оасарле лакхъеш чIоагIа къахьегар бахьан долаш.

Опыто хьахьох, торонех бизза пайда эцара керттера никъ — из керттерчех оборотни средствах боала пайда лакхбар, экономически болх чIоагIбар долга. Города промышленникашкара, транспортера, гIишлошкара экономика боарам лакхбар духьа вIашагIъеххай кхо бIаь совгIа совет, бюро, группа, лабораторей. Парте горкомех райкомашкех цахаддаш болх беш я технико-экономически советашца. Партийни организацеша дукхагIа терко ю кадрашта экономически кхетамага. Укх тIеххьарча кхаь шера юкхьанцара экономически школашка дешар хьехай 45 эзар совгIа саг. Укх шу болх беш я коммунистически къахьегама 269 школа, дикагIа йолча опыта 106 школа. Цига шоай экономически [illegible] Iкмаяи-технически знанеш лакхъеш хилар 11 эзар совгIа болхло.

Пайда эцарэ йола торонаш юцаш ораторо белгалдаьккхар, укх шера хьалхарча ах бетта задане кхоачаш ца ей 9 предприяти йиса хилар. ТIехьаюсарех я автотракторно-ремонтни, электромеханически, транспортни машиностроене заводаш, «Октябрьскнефть» [illegible] бетта контора, духа комбинат, гормолзавод, мебельни фабрика. 29 гIишлой-монтажни организацех 16-не кхоачашъяьц шоай дийнахь ах шера план.

Уж тIехьайисара бахьанех цхьа да цхьаболча боахама кулгалхошеи партийни организацешеи экономика боагIаш бола лоархIам беш ца хилар. Духьал «Красный молот» яхача заводе мара юкъейоалаяьц производственно оперативни планировани яра прогрессивни метод, хIаьта продукци дефект йоацаш хилийтара йола саратовски машиностроителей опыт цхьаннахьа а юкъейоалаяьяц. Цхьаболча кулгалхоша геттара кIезига къахьийгад сменноста, хIаьта предприятешкарча оборудованега бизза болх байтара боарама коэффициент совъяккхара.

Капитальни гIишлошъяра дешаш дувцаш нох. Давыдова укх тайпара цифраш йоалаю: «Грозпромстрой» «Чечингельстрой» яхача тресташа, укх ах шера планах 200 эзар сом пайда бе лаьрхIача, 370 эзар сом зе даьд. Керттера бахьан да болхлой къахьегам ледара вIаштIехьбаккхар, дукха кайца деттаю моттагаш нийсъяьлар, къахьегама дисциплина доха, экономически болх эсала лелабар, балха юкъе индустриальни методаш кхуьнига тесса лелаяр.

Къамаьл йиттадаьлеш торойской партийни организаце кIерах нох. Давыдова тешал дир Грозненча къахьегамхоша дерригача доакъошкарча предприятей экономика тоаяр духьа дерригa низаш оарцагIдоахаргхилара, коммунизма материально-техническа база хьалъяра гIулакха шоашкара доагIа дакъа юкъехьоргхилара.

— Красный молот» яхача заводе, — аьлар предприяте керттерча экономиста нох. Гоцке. — вIашагIъеллай экономически совет. Экономически балха юкъе дакъа лоацаш я нормировани лелаю 9 общественни бюро, 4 общественни конструкторски бюро, экономически анализа общественни бюро. Цар чу воагIа 200 гаргга болхлой инженерно-технически болхлой. Цар хьинаре кхьехетар бахьан долаш лакхъеннаб предприяте къахьегама оасарле.

— Доккха хьалха-боахама декхар да, — боах дIахо нох. Гоцке, — продукце хохал лакхъяр. Производствана шерра экономика-хьа еза дефект боецаш продукци [illegible] йола саратовски машиностроителий опыт. ХIанз [illegible] а хьахй, хIара кхоачашъеш а латт из опыт производстве [illegible] мероприятеш. Даккхача оборудованеш духьа [illegible] болх бертбола гIулакхаш а вIаштIехьдоах заводе.

Нох. Гоцке белгалдаьккхар, технически службаш мастерашеи дерттIа тIаламбац ца доаттабар бахьан долаш дукха брак нийсдуьйла. Инженераша, конструктераша, технологаша, оборудоване [illegible] еча хана теркалдац экономика дешаш.

Предприяте экономикага йоагIае а еза, экономисташа аьлча ца йиш, заводе дерригача болхлоша. Цу гIулакха технически знанеш Iомаде еза. Заводской партийни организаце дархI 1964—1965 дешара шера экономически дешара юкъейаха дукхагIа йола кулгалду технически болхлой, экономически образоване йоаца вIашагIйолла. ВIашагIйоаха лаьрхIаш экономически конференцеш. Цу [illegible] болх тоабара [illegible] беза.

Дош лу «Чечингельстрой» треста № 5 йолча гIишлой-монтажни управлене начальника нох. Дингоевс. Из управленей зе деш хьайоагIар массехк шера, 1964 шера гIишлой-монтажни балхий 6 бетта план кхоачашъяьй 104 процент, тоаленнах экономически хьоккамаш. ГIишлошъераш кIоаргагIа [illegible] производство. Управлене вIашагIъеллай инженерно-технически болхлойх производстве [illegible] йола экономически совет. ГIишлош хьалъяра дукхален дола дерригa дешаш дувц экономически совето.

Управлене болхлой чIоагIа хьинар айдена къахьегаш болга дийцачул тIехьагIа нох. Дингоевс критика йир проектировщикашта заказчикаштеи.

Трибуна тIа воал Грозненски нефтемаслозавода воккхагIа вола оператор нох. Волошин.

— Парафинови производства цехови партийни организаце, — аьлар цо, — цахаддаш терко ю экономически анализа дешашта.

Хоаш да, нагахьа сани экономически хьоккамашта цахаддаш тIадьожаш доаттабертбола хьалаш Iалаш ца дойя, дукхагIча даькъе план «фунинагIа даь за» Iа кхоачашъеш хилар. Нефтемасло-заводе хIара технологически установке уттаю план кхоачашъяра экономически хьоккамаш белгалде торо хулийташ йола ховхамера графикаш. Цеховй партийни организацеца, парттруппаша болх дика вIаштIехьбаккхар бахьан долаш заводе боккъонца техкай хIара технологически узел. гIуланьхай производства чура тоьаш. Цу чIулакхо айхьа новаторий творчество. Рационализаторша нн. Белозерова, Гамалонова, Стецурова, Павлова, Гильдибаева, Свинцова, шитта кхычар а творчески къахьегарах торо хилар укх тIеххьарча ворхI шера предприяте къахьегама оасарле проектни хиначул шоззе алаззе лакхъе.

Парафинови комплекс сихагIа карарерзара коллективо доаттабеча къовсама эгаьт йийцачул тIехьагIа нох. Волошина аьлар, хIанз заводе технико-экономически совет комплекси экономически эффективность лакхъяра тIехьа . социалистически ях вIашагIтIехьъяккхара дешаш Iомадеш я.

— Завода коллективо, — аьлар нох. Волошина шоай къамаьла чекхдоалаеш, — 7 бетта план кхоачашъяьй 108 процент, 4 процент лакхъяьй къахьегама оасарле.

Рационализаторски предложенеш балхга юкъедаккхарах 190 эзар сом пайда баьнаб.

— Шерра коммунизм хьалъеча хьо, — аьлар Госбанка управляющи нох. Дригалова, — боахама кулгалдара зехан хилла дIадаьккха дIадодар кIезиг а деш лу [illegible] толамеш дахар.

ТIеххьарча шерашка Госбанка учреждененна экономически болх вIаштIехьбаккхара тоьал опыт [illegible], дукхача предприятешта новкъостал лу. Цар лаьрхIах предприятешта экономически анализ е, хIаьта цига боахамий кулгалхоша цхьана экономика тахка. Дс деш дуьйла да. Къаьстта торко е еш планово-экономически [illegible], штата, участкаш дIадахара дешашта, производственни мощностех пайда эцара лакхдаре, къахьегамен материальни затратий нормирова тоаяра. ХIанз дукхача организацеша цу дешаш тIа къаьст-къаьста къахьег. Шоайла айхха бувзам лелабаш банка учреждененаш финансови, статистически, планови организацех. ЛоархIамерча экономически проблемаш уттаяра, вIаштIехьъяхара кIезига [illegible] институтий техникумашка Iомаяи болхлой. Производства экономически эффективность лакхъяра чIоагIагIа тIадерзаде деза общественноста низаш творчески инициатива, йоаржае еза Iоаль опыт. ХIара наьаьги пайда луш хилийтара 15 москови предприяте боаршабаь болам шерра хьалхаша беза.

— Госбанка учреждененаша, — аьлар нох. Дригалова шин къамаьл чакхдоалаеш, — финансови планови организацеца шоай низаш вIашагIа а теха дерригa гIулакхаш вIаштIехьдоахаргда экономически болх тоабара, кхы а хьинарегIа къахьегаргда боахаме халкъа средствах нийса пайда эцара.

«Малгобекнефта» буруь деттача кхьолдагIча контора планови отдела начальника нох. Антонова аьлар:

— 1964 шера ворхI бетта задание толамца кхоачашйир буровни коллективо. КарагIдаьлар — ерригача коллектива къахьегарах хьахилнар да. Дукха балхаш даьд вIашагIъеллача экономически советой экономически анализа общественни бюрой, контора планови отдело хIара бетта бригадашта дIател де дезача балхий боарам, нарга дIаяхийта еза материалаш белгал а йоах. Бутт баьлча арахец планах дIаяхийта лаьрхIа материалаши, хIаьта боккъонца дIаяхийтараши тIайола экономически бюллетень. Бригадаи собранешка буруь деттаршна белгалдоах балхацара тайп-тайпара кхоачамбоацараш, хIаьта экономически хьоккамаш тоадара гIулакхаш вIаштIехьа а доах. ХIанз ерригаш хIана яц аьлча йолча бригадашна лохдаьь балхашна дIадодар.

— Кадраш кхиора лоархIамегIа средство хилла дIаэттай тха предприятешка, — йоах Гудермесски парткома секретара нох. Чайкина, — экономически теори социалистически кулгалделгаш Iомадар. Политпросвещене системе экономика дешар Iомаду дешаш болча нахах 62 процент хилалц болчар. ВIашагIъеххай коммунистически къахьегамен дикагIбарий опытех школаш, шитта мастерий бригадарий школаш. Ер шу дIадоладуш Гудермесски зона ерригача йоккхийча предприятешка экономически конференцеш хилар укх темах: «Производства гIулакха — чура торонаш». Предприятешка хьебаьб масса дана болх беш йолча производственни совещаней, рационализаторий изобретательий обществой организацей болх. ВIашагIъеххай экономически анализа бюрош.

Цу дерригано а торо хилийтар промышленноста транспорта гIишлоний балха экономически хьоккамаш тоаде. Валови продукци арахецара ах шера план кхоачашъяьй 110 процент. Соахкарча цу хенарчул 18 процент дукхагIа арахийцай промышленни продукци. Гудермесски зона ерригача предприятешка кхоачашъяьй къахьегама оасарле лакхъяра план. Соахкарча цу хенаца нийсбича 35,5 процент лакхъяннай из. Арахецача продукцега дIадодар 0,7 процент лохдаьь. Рационализаторски предложенеш 40 эзар сом пайда баьнаб.

Зона партийни организацено кIерах нох. Чайкина толам лу гудермесцашта дIахо экономически болх тоабаргхилара, производственни толамаш совдоахаргхилара.

Дош лу Наьсарен «Электроинструмент» яхача завода планови отдела начальника нох. Гагина. Цо дуьц къоначча предприяте коллектива хьалхарча толамех, балха дика нийслучча кхоачамбоацарех. Электроинструментальщикаша ах шера план кхоачашъяьй 108 процент, хIаьта июльска — 112 процент. Цу беттанна дикка пайда баьб продукцега дIадодар лохдарех. Таганрогцаша эгара дьокъа юкъейоалаяьча производствана учет еча нормативни методага йоалаш я завод. Дерригача хьоккамашта, цу даькъе продукцега дIадодачун а, социалистически ях а итогаш юхIара деша. Заводе вIашагIъеллай технико-экономически совет, цехашка — экономически анализа бюро, общественно-конструкторски бюро. Продукце дикалга хьежаш йола комиссеш я. «Электроинструмент» яхача завода къахьегамхоша къовсам лоаттабу производство рентабельни хилийтара, Нохч-ГIалгIайчен дикагIа йолча предприятешца нийсдалара.

Стройбанка республикански конторо управляющи нох. Легашвес аьлар, гIишлошъераша массехк шера кхоачашъяц керттера фондаш производственни мощносташи болх бе йолаялийтара задане, дакхий дешаш ду. Цу гIулакха бехке ба шин хоацакха проектно-сметни документацей, оборудованеца, материалашца объекташ Iалаш ца ю заказчикаш а, гIишлой-монтажни организацей кулгалхой декхарийла ба гIишлош дерегIа хьалъе, балхий дикал лакхъе, прогрессивни методаши материалаши юкъехахье, промышленни предприятеш, цах чубаха цIенош, школаш, культурно-бытови учреждененаш сихагIа болх бе йолаялийта.

— Укх тIеххьарча хана, — аьлар «Старогрознефта» нефтеуправлене планови отдела начальника нох. Болгинас, — партийни организацешеи предприятей кулгалхошеи чIоагIбаьб экономически болх. ХIаьта а гIишлой-монтажни управлене буруь деттача контора продукци йоаккхаш дIадодар дукха да. Хьалхарча ах шера 186 эзар сом совгIа ахча дахийтар буруь деттараша. ГрозНИИ специалисташа хIанз а вIаштIехьъяккхац тIеххIоаргача скважинашта сиха буруь токара пайдане технологи. Из гIулакх бахьан долаш кест-кеста аварех хул.

Республика Госплана председателa нох. Брыксина дьацхар мототегерча Советашта чуйоагIаш йолча предприятеш тIехьайисара бахьанаш. Царех цаI да предприятешка бизза болх ца байтар. Масала, Гудермесски маьхк еча заводо торо я дийнахьи буса 24 тонн маьхк е, хIаьта хьаер 16 тонн мара яц, хIаьта Грозненски маьхк еча заводо — 36,20 тонн.

— ДикагIа хургдар, — йоах оратора, — маьхк еча промышленноста цхьайола предприятеш дIа а хьайича, вокхарга бизза болх хьабайтара.

Нох. Брыксина шитта белгалдаьккхар республика гIишлой организацеш моттигерча гIишлой материалашца Iалашъе еза хилар.

Республикански партийно-боахама актива собране дакъа лоацараша кхайкарал дир Нохч-ГIалгIай АССР промышленноста, транспорта, гIишлой беррига болхлошка.

Собране дIачъеналаш, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара нох. Титова тешал дир, республика партийни организацеша, беррига къахьегамхоша, балха юкъера кхоачамбоацараш дIадахара деррига гIулакхаш вIаштIехьдоахаргхилара, экономически хьоккамаш тоадергхилара, семилетна ялхагIча шера план кхьал пайда кхоачашъяргхилара.

НОВОЧЕРКАССКА ГАЬНА ЙОАЦЦАЧА УЛЛАЧА АРА ХЬАЛЪЕШ ЛАТТ 2 МИЛЛИОНИ 400 ЭЗАРИ КИЛОВАТТ МОЩНОСТЬ ХУРГЙОЛА СТАНЦИ. ЦУН ХЬАЛХАРЧА БЛОКО УКХ ШЕРРЕ А ЛУРГЬЯ ЭНЕРГИ.

СУРТА ТIА: (АЬРДЕХЬАРА АЬТТЕХЬА): ХЬАЛХАРА МОТТИГ ЛЕЛАЮ БОЛХЛОЙ - СЛЕСАРИЙ - МОНТАЖНИКИЙ ЗВЕНЬЕВОЙ И. ГОЛУБ, МОНТАЖНИКАШ П. КАЛЕНЮКИ Я. РУДИНИ.

В. Турбина сурт.
ТАСС фотохроника.

ЯХЬЕ КОТБАЬННАРАШ

[illegible]

ТIеххьарча дIадахара хьокхамаш [illegible] бетта хьалха аьлар «Катаьма» [illegible] деза.

Б. АХИЛЬГОВ,
Наьсарен производственни управлене «Алханчуртский» совхоза партийно секретарь.

Партийни вахар

ПАРТОРГАНИЗАЦЕЙ КЕРТТЕРА ДЕКХАР

Пан эзар гергга болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхера нах ба Старопромысловски районе коммунистически къахьегама боламе дакъа лоцуш. Эзар совгІа сар болх беш йола 73 цех, участок, бригада и районе коммунистически къахьегама цІи ена, хІьта 508 сар ва коммунистически ударник яха цІи лелаеш. Социалистически яхье хьалхул къахьегамцара творчески гІуллакхаш, коммунистически общества кердасар. Коммунистически къахьегама болама тІехьарча ядьа дикагІдар дуккхача яахьа барт-цхьоагІо хилар да. Къахьегаме дикагІдола гІулакхаш хургдолаш коллективашта кхетам бала гІерт партийни организацеш.

Масала, «Старогрознефта» НПУ кІоарга бурув детташ тохкамаш деча контора коммунист нов. Шулакин мастер волча коммунистически бригада шийна хьалхашка декхар оттадир Хаин-Кортера № 27 йола кІоарга скважина цхьан станкобетта 520 метр кІоарга бурув тоха аьнна. Нормал цкъан ахкзаен дукхагІа хула из. Ерригга коллектив цу бригадаца цхьа аьара тІа а дьехаш контора коммунисташа хьаллаьшар из гІулакх. Нов. Шулакина бригада болам могабир парте райкоме а.

КІоарга бурув деттача цу контора коллектив 102,4 процент кхоачешйир ворхІ бетта план. Социалистически яхье хьалхе лелаю ни. Шулакина, Заринске, Улязькой бригадаша.

Районе дика болхаш ба кирпичкаш еча заводера коммунистически къахьегама ударникаш Эльбазуров Хьусейни Такаев Хьусейни. Пишкашкара кирпичкаш ерайпахаш бола цу болхлоша нормаш 110—113 процент кхоачешьерал совгІа сиоаш заводской комитета членаш хиларах тарра бокхха общественни болх а лелабу шоай коллективе. Завода коллективе иштта чІоагІа лоархІаш ба лоаман кхалнах транспортировщица Идуева Хьава, кирпичкаш тІайоттош йола Сахбиева Люба, «Трансмаш» яхача завода слесарий бригада бригадир Бунтышев Махьмад. Лелае а йоагІаш коммунистически къахьегама цІи лелаеш а цо кулгалду бригада.

Сийлахь-боккха Октябрьски социалистически революци кхина 47 шу дузача ден сийна укх деношка шерра цхьа цхьаьнкъар район предприятешка. Из сийлахь цІей дездеча денга плана совгІа эзараш тоннаш мехкдаьтта дакха, шу чакхдоалаш 2,5 процент къахьегама оасарле лакхъе, продукцега дІадоадар 0,6 процент лохде дош деннад № 1 йолча мехкдаьтта промысла коллектив.

Къахьегамцарча коммунистически гІулакхашта иштта тешал ден и «Старогрознефта» мехкдаьттахоша электроэнерги кхоара инициатива йоаржаяра лаьца яхь. «Старогрознефта» НПУ парткома могга а йир из. Цу гІулакха лоархІам боккха хилар кхета а дах, из шерра дІадоаржадара тьияаре къахьийгар цехий, промыслай, бурув деттача контора партийни организацеша. Электроэнерги кхоара лоархІам политически дешара кружокашка, школашка бувц цхьаболча пропагандисташа. Цудухьа укх шера хьалдарча кварталe цхьа миллиони 610 эзари киловатт-сахьат электроэнерги кхойир «Старогрознефтахоша».

Производстве хьахина дикадар, пайдане дар шерра дІадоаржадар шоай керттера декхар лоархІ «Старогрознефта» НПУ партийни организацеша.

Г. ОСЬМАКОВ,

КПСС Старопромысловски райкома инструктор.

ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМ

БЕХК БИР

Укх деношка, цхьайолча предприятешкара кхоачамбоаршаш дувцаш заседани хилар МагІалбика партийно-паччахьалкхен тІахьожама комитете. МагІалбика горбыткомбинате финансови, къахьегама дисциплина телхаар, хІьта предприятешка болх ца байтеш оборудовани доаттаяр, хьйдараш дийцар заседане.

Масала, горбыткомбината фотоателье заведующе Ильин Петр Савельевича законах йоаца ахчан операцеш а еш 452 сом паччахьалкхен ахча лочкъадаьд. Из баьььн долаш горбыткомбината директор хинача нов. Тебоева из дІаваккхара приказ а ца тохаш нов. Чергизов ателье заведуцшелла а хьожаваьв. ТІаккха быткомбината керда тІаенача директора нов. Мержоева юха тІаваххийтар паччахьалкхен ахча лочкъадаь вола нов. Ильин.

Кхы цхьаькха а хинлад горпромкомбинате финансови дисциплина телдаеш дола гІулакх. Керта тІа тєхка хийзаш еча мастера нов. Ведзижева 420 сом растрата яьй. ХІьта нов. Ведзижевга шийна материалах пеха хийнаш а ейтаи ахча кІала хьежаду горбыткомбината бухгалтере. Цул совгІа, белхлошта бешамаш дІателара местни комитета гІулакхаш шийгара чакхдоахаш хиннад директора нов. Мержоева.

Уж харцахьара хІамаш леладарах горбыткомбината директора нов. Мержоенен йоккхагІйолча бухгалтера нов. Хамчиевайнен чІоагІа бехк беш йола решени тІайийцар МагІалбика партийно-паччахьалкхен тІахьожама комитета заседане.

Т. МАГОМЕДОВ.

СОВХОЗА БОЛХ ТОАБАРА

«Лермонтовский» яхача совхоза беча балха чІоагІа новкъостал ду нов. Яндаров керте латтача партийно-паччахьалкхен тІахьожама группа.

Дукха ха йоаццаш Шалажи яхача юрта учет телхаеш доакъара расход еш баьга хоама оарцагІаьяьнеча группана гучадаьннад уж факташ бакъахилар. ЧІоагІа бехк бир группа членаша, цу гІулакха бехке хиннача бригадира С. Мухмаджиева, хІьта совхоза кертерча ветеринарни лара И. Хиткаевни керттерча зоотехника С. Исмаиловен аз бетта дола алапи соцадаьд.

ВІалла ца дойташ ялат чуэцара денцен буен кхаешка тІахьожам доаттабу лаьрхІа къоастабаьча группа членаша — дежурнеша.

Къаьстта дика дакъа лоцу цу балха юкъе инженера — электрика В. Божиева, рабочкома председателя В. Арсанова, иштта кхыбараша.

Дика новкъостал ду партийно-паччахьалкхен тІахьожама новкъостала йолча группана комсомольски прожектора. Хаи-хаиналь группана новкъостала йола листокаш арайоах цо. ХІанзале 13 листок арадаьккхай прожектористаша.

А. ВОЛОВЩИКОВ.

УЛИЦАЙ ЦІЕЙ

«Шерача фронтаца» аьнна корта а болаш «Правда» яхача газете тІа араьннача город Челябинска партийни организацей опыт ювцача Воробаева статьяна уйла тІаахар тха. Цу статья тІера оаха йийшар безам тІабодаш йола мероприятеш — улицайн ховиййн цІейнех лаьца. Челябинский опытах пайда эцара бола хьалхара тІа баьккхаб, июнен июлен шин бетта цу тайпара 6 цІей даьд оаха. Уж цІейш дара юкъеугз партийни организацеш, предприятеш, улицай комитеташ. Зизашца, байракхилгашца, лозунгашца, кхыдарашка хозъю улицаш. Хулача цІейх лаьца бегах а иштта цу гІулакха врахнйцача афишашца а хоам бу улица тІа, цунна юхетІоьла укхача кварталашка бахача нахага. ЦІей доладеннилга хІахойт лехха йолаенначa оркестро. ТІаккха бахархой чеккха хьагуллу цІей дездеча улица тІа. Укхаза царга дІайхa моаршал хетт къаьнача коммунисташа, къахьегама ветераннаша, граждански Даьхени тІема тІа хиннараша, дешархоша.

Моаршал хоатташ доаг къамаьлаш чакхдаьнначул тІехьагІа шин лоацача къамаьлаца дувен халкъашта юкъера гІулакхаш ладувгІарашта довзийташ а царна цу дувцачун анализ еш а дола къамаьл деш лу лектора. Боккха безам тІабодаш ладийгІар ни. Бежкина, Богдасаряна, Забиенко, Скрипкина, кхычар лекцешка. ТІаккха артисташа дІалоаш «сцена», масала, Деловой яхача улица бокхача сакъердамца паччахьалкхен филармоне артисташа, «Красный молот» яхача завода художественни самодеятельноста оттадаь концерташ. Цо доала СССР халкъай илли дукха дезаденнача ладувгІараша чІоагІа тІоараш а деттаж сцена тІа массехказа юха тІайийхар Нохч-ГІалгІай халкъа артистка Айдамирова Марем. Боккхачa безамца тІайийцар трамвайни Управлене художественни самодеятельноста Парнуковой яхача улица цІей долаш оттадаь концерт а.

Концерт чакхдоал, улица тІа халхара ашара муэм болалу — оркестр лекх, тІаккха радиола оаз йолалу — кагирхой, хІьта юкъера ха йоли цал а халха буьл. Боад къовла мабелла а художественни фильм хьокх — шийх лоІамегІарча нокарин общества кинопередвижкера автомашина я из. Укхаза гаьна йоаццаш спортивни майда я. Чуйина доагаш боахкача волейболистий, баскетболистий гІар хьахов. Шахматех, доминойх, шашкех ловзараша гаьнийн Іийне шоай ловзар хьадела. Бийбеннабац эгара эІамагІбола цІейка юкъе дакъа лоацараш а — царна вІашагІъеллай берий городок. Укхаза берий доалахьа я пезалеш йола автомашинаш, велосипедаш-самокаташ, кхы йола ловзо хІамаш. Царца болх беш ва массови затейник. Хетаргаьа, укхаза гІар дукхагІа а сакъердамегІа а я.

Сакъердаме, хоза чакхдув улицай цІейш, дика салоІийт, сапаргІате доакхн цар. Бахархоша дукха отликаши, предложенеш енай тхона. Цар язъу: «Каст-каста доттагІлей тІехьа хоза вІашагІкхетилга чакхдаха улица тІаь, «Тхо чІоагІа раьза да», иштта кхыдараш.

ЦІейш вІаштІехьдоахача тхона цІаккха бицлац цу мероприятей кхетама балха лоархІам. Къаьнача коммунистий никалаша, лектораша, предприятей кулгалхоша, парторганизацей секретараша шоай къамаьлашца политически кхетама балха тІа доах уж цІейш. Укхаза ладувгІарашта атеистически кхетам а лу. ВІашагІъекх атеистическа литература выставкаш. «Чудотворная», «Грешница», «Деррига а наха дуа» яха кинофильмаш хьокх. Дукха истий яхувлараш чІоагІа бегболхаш яр «Красный молот» яхача завода халкъа театра оттаяь спектакль. ДІаяхача замах юхеднеа зулиме гІулакхаш леладераш, малар меалараш, хулиганаш, тунеядцаш ІотоІабеш дар концерташ.

Укх гаргарча хана оаха делархІарий планаш: 3—4 цІей чакхдоаккхаргда, цул тІехьагІа юххера Калинина цІерахча поселке «ХІаьта тха поселке?» яхача ленизах доккха цІей дергда. Массеха организацей районна культпросветучрежденеи вІашагІтехача низаца чакхдаккха безам ба тха из цІей.

Культурни салаІар керд-кердача формашца дегІадара уж улицай, цІевой, поселкай, юртий цІейш, республика ерригача районашка шерра дІадаьржача бакъахьа хет тхона, хІаьта цу гІулакха мел эшараш хІара городе, юрта долаш а да.

В. ПИСКУНОВ,

КПСС Ленински райкома идеологически отдела заведующи,

Б. ОВСЯННИКОВ,

КПСС Ленински райкома инструктор.

КХОАНЕ ГАРГАКХУВЛАРАШ

ІЫМЕРЗА, ВІАШИ ТІЕРА

Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача установкай коллективашта юкъе хьалха латташ и коммунистически къахьегамa сийлен цІи лелаю тха коллектив. 1953-ча шера завод болх бе дІайолаелча, установкашта юкъе эггара хьалха болх бе дІайолаелар № 43-І йолча тха установка коллектив. Установке юххьанца болх бе йолаеннача хана дукха кхоачамбоацараш дар тха балха юкъе. Уж дІадахара дика къахьийгар къаьнарча болхлоша Пучень Ивана, Ерош Ивана, кхычар. Цу хана установко ремонт ца еш 45 деннеи буси болх бир. Беррига низ тІабахийта къахьегаа технологаша дика кхетабир установка болх, дукха ха ялалехьа из эргабаьккхер, цунга хьежжа лаккъелар балха темпаш. Установке болх бе йолаенна кхо шу дийлад ялацах ремонт ца еш 90 ден-бус болх бе безача 316 ден-бус болх байта вІаштІехьдаьлар тха. ХІанз цхьа шу совгІа ха я оаха установкана ремонт ца еш болх бу, иштта болх баьб дІададача шерашка а.

1961-ча шера коммунистически къахьегамa сийлен цІи елар тха коллективана. Цу хана дена хьа цхьа моттиг ниисъеннац нийса доаца хІайа даь.

Семилетка ялхлагІча шера къаьстта дика къахьегаш тха технологаша. Валови продукци арахецара ворхІ бетта план массеха дІ хьалха кхоачашъяьй, эзараш тоннаш продукци планал совгІа арахийцай. Июль бетта план а тІехкхоачашъяьй, бедалах лоархІаме продукци хьакъоастаяр планах лаьрхІачул 1,5 процент лаккхадаьннад.

ХІанз коллектива хьалхашка латтa декхар да установко бена берригача балха автоматизаци яр. Из тоалаьца кхоачашдергхиларех дог тийша да тхо, хІана аьлча, установке болх беш мел вола сар 2—3 балха говзал йолаш ва. Масала, цхьа оператор вац слесара, монтера, киповица говзал йоацаш.

Октябра дезача цІей сийна укх бетта план хадал хьалха кхоачашъе, планал совгІа эзараш тоннаш продукци арахецан деркІ оаха. Уж декхараш кхоачашдаре хьнаре къахьег технологаша И. Иванова, А. Воротынцева, А. Баулина, П. Лыкова, кхычар.

К. ГОРБАТЕНКО,

Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода № 43-І йолча установка начальник.

ИЗ ИШТА ХИЛА А ДЕЗА

Грозненски нефтемаслозаводa Летковская Таисия Борисовнас кулгалдеча № 18 йолча установкa коллектива коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаю хІанз кхо шу дилад. Цу кхаь шера оаха даьнача къахьегама толамашка хьежача чІоагІа дог гІоддоакх тха, — йоах установка начальница нов. Летковскаяс.

Семилетка ялхлагІча шера къаьстта дика къахьегаш ба установка технологаш. Валови продукци арахецара ворхІ бетта план 15-ча июле кхоачаш а еш, бархІлагІча бетта чотах эзараш тоннаш продукци арахийцар цар июль бутт боалехьа.

Цу заводе болх беча № 19, 16, 17, 18 йолча установкех машиндаьтта блок оал. № 19 йолча установка беча балхага хьежжа мара болх дІабаха йиш яц № 16 йолча установка, хІаьта 16-ча установко беча балхага хьежжа мара болх дІабаха йиш яц 17-ча установка, иштта кхы дІахо, 19-ча установко арахеца продукци 16-ча установкана, хІаьта цо арахецар 17-ча установка йола бедин а. Цудухьа, цу йиъ установка коллектив шерра социалистически яхь йоаржаьй арахеца продукци дика хилийтара. Цу гІуллакхо вІаштІехьдалийтад продукце дика дакхьа. Цу яхьо хьалхара моттиг цакхачарах цаІ а № 18 йолча установка Бондарь Анна Иосифовнас кулгалду бригада. Укх тІехьарча бер бетта арахецача продукцеца юкъе брак нийсъалийтанц цо.

Российски Федераце 30 миллиард фоиде дика дакъа лоац установка рационализатораша. Укх шера балха юкъейхьай иттех рационализаторски предложени. Цар паччахьалкхена баь пайда 2 эзар совгІа сом да. ДикагІа болча рационализаторех лоархІаш ба слесараш Маренко Василий, Жилавцинов Латфулл, йоккхагІа йола оператор Шугарева Надежда, кхыбараш.

Общественни балхах дика дакъа а лоацаш, шоай балха говзал лаккъяра дешаш дукха технологаш ба цу установке. Царна массанена масал лу установка начальника нов. Летковскаяс. Из я Нохч-ГІалгІай АССР-а Лакхехьарча Совета депутат, парте обкомен республика Министрий Советен партийно-паччахьалкхен тІахьожама комитета член, установка агитатор. Общественни балхах иштта дика дакъа лоацаш ба ни. Бондарь, Чудакова, Изварина, Василихина, кхыбараш. Нефтяной институте кхоалагІча курсе деша вагІа В. Дей, нефтяной техникуме дешаш ва В. Гусаров, иштта кхыбараш.

«Грознынефтестрой» треста СМУ-9 коллектива болам бе хиннача хьал а лаьца Октябра сийна шерда декхараш тІайийцах установка технологаша. Цар дош деннад валови продукци арахецара бархІ бетта план 14-ча августе кхоачашъе, йоаш йола продукци планах лаьрхІачул цхьа процент кІезига, планал совгІа 0,2 процент лоархІаме продукци хьакъоастае, Іы, доагор, хий, электроэнерги кхоара чотах паччахьалкхена 4 бІаь сом ахча кходе.

Иштта хьнаре къахьега декхариййла я коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаю коллектив, — йоах установка технологаша. Из иштта хила а деза.

В. ДОТМАРЗИЕВ.

Ростов-на-Дону яхача городе Дона хи тІа гІолла хьаьдеш латт километр гаргга дІахьа дола керда автомобилаш ледаргІола тІий. Цун конструкцеш кийчъяьй вІашагІйокха йиш йолча напряженни аьшкабетонех.

ТІадоагІача шерре а кердача тІаь тІа гІолла ухаргья машинаш.

Сурта тІа: Дона тІа гІолла хьаьдеш латта керда тІий.

В. Турбина сурт.

ТАСС фотохроника.

Кхоачашдергда декхараш

Доккхий декхараш латт «Гудермесский» яхача совхоза болхлошта хьалхашка. Семилетки укх ялхлагІча шера паччахьалкхега йокха лаьрхІай 17,5 эзар центнер шура, 7 эзар центнер дулх, 45 эзар центнер да бола ялат.

Совхоза болхлой коллектива дика къахьийгалга хьаькох дІаяхача шин квартала аьча итого. Хьалха латтача боахамашца цхьана ке бола ялаташ чуийца яьлар совхоз. Ялат хьалхехдара хала хьалаш хиннадале а хьунъам кхебара дола декхараш тІехкхоачашдаьл.

Цо чІоагІа гІаббут «Гудермесский» совхоза болхлой. Юххьанца дена дикагІа вІаштІехьбаьккхар ка бола ялаташ чуэцара болх совхоза кхоалагІча отделене, укхаза кулгалдеш ва коммунист Магомадов Эмеди.

Къахьегарца белгалъьннача коллективашта юкъе дикагІа толамаш даьхар Стойчев Ивана кулгалдеча коммунистически къахьегама сийлен цІи лелача тракторни бригадо. Ка бола ялаташ сиха а дика а чуэцарца цхьана кхидола балхаш а дора бригадо. Ка бола ялаташ чуэцаше а дора гІулакх шекара свеклаеи хьажІаштеа, лаьтта я оахаш дІаюова пожнивной культураш.

2400 гектара тІа гуреха дІадийнача ка болча ялаташта минеральни удобренеш яккарахи ергача майде тІа хий дилларахa дика лакхбелар хьувкъам, хІьта цхьайолча участкашта шоза дилдар хий. Иштта агротехника а тІехь да еф йоагІа гІулакх дІакхачийтача кхй гектара тІара 20—24 центнер чуэцар «Безостая-І» яхачуьна.

Къахьегама оасарле лакхагІа хургйолаш а кхетамца а шоай болх вІаштІехьбекитарах ча бола ялаташ чуэцача кхычарна хьокхам а душ болх беш хилар механизаторий ни. Рашидов, Самарцев, кхыбараш а.

Хила без-безача нах дІаоттабарах, техниках биза пайда эцарах шиа хенахьа чах аргІаш даь а баьлар, зиьб аха а йолайир совхозе. ХІанзале а аьхад 1500 гектар лаьтта, дІахо а оахаш латт из.

ДІайийнай 1200 гектара тІа пожнивной культураш. ТоъаргдоІаш ІалашдеьЕ совхозо ка болча ялатий фу а.

Кхашка хьежаче гуш да шекара свекла дика хилар а, хІаьта совхоза йиш хургья 10 эзар центнер мерза овлаш заводе дІалахьа.

Кхаш деладераштa тІеххьабисад совхоза хьайбаш деладераш а. Бежанаш хьалхедара плане 120 процент кхоачашьяьй. Вешта аьлча, соахкарчуд 14 процент дукхагІа да уж.

Соахкарчуа шоза дукхагІа лакхденнад ца дойташ хьайбаш дорадар. ДикагІа да гІулакхаш коммуниста нов. Абдурзакова кулгалдеча шурий-товарни ферме. Укхаза эггара дукхагІа тІакхет хьайбанта дулх, хІьта цунга дІадоадар кхыча фермашкарчул кІезигагІа а да. Масала, нов. Лилина кулгалдеча ферме центнер дулх дакхарга 43 сом дІаходе нов. Абдурзакова кулгалдеча ферме центнер дулхарга 27 сом мара додац.

ХІьта центнер шура яккарга нов. Абдурзакова кулгалдеча ферме дІадахийтачул 86 кепиг совгІа дІадахийтад нов. Лилина кулгалдеча ферме. Болх бара хьалаш цхьатарра дале а тайп-тайпара да хьаннараш а продукци яккарга дІаоадар а. КхоалагІа шу чакхдоаккх совхозо пайда а беш.

Совхоза партийни организаци дирекци цахаддаш къовсам лоаттабу хІара сома кхомбара, боккха пайда эза йиш я укхаза хьайбаш кхабарах.

Ах шера итогаш лаьцa тІехьагІа халкъа контролерийн совхоза кулгалхойн тернам тІаберзабаьб хьайбай боахамаш тоайра. Цхьадолча хьайбай боахамашка толамаш даха вІаштІехьдаьннадале тІехьалусараш а да совхозе.

ЧІоагІа дийцар цу хьакъехьа дукха ха йоацаш хиннача партийни собране а. Ер шу толамца чакхдаккхар духьа тІагІертта къахьегаш ба «Гудермесский» яхача совхоза болхлой.

М. АЛБОГАЧИЕВ,

тха собкор.

Краснодарски край. Новопокровска производственни управлене Калинина цІерахча колхоза библиотекара Кривко Раисас коммунистически къахьегама ударника цІи лелаю. ХІанз кхашкара болх кхехача хана керда газеташи журналаши дехьаш ена Кривко Раиса.

Е. Шуленова сурт.

ТАСС фотохроника.

СИЛОС КИЙЧЪЕШ ЛАТТ

1500 бежани 27 эзар устагІеи ба укх шера Шелковски производственни управлене Кирова цІерахча колхозе.

Уж хьайбаш Іангара дахара Іалашде деза 5300 тонн гІожа доакъара, цу даьхье 2550 тонн йол, 13 эзар тонн силос. Дика вІаштІехьдаьнна дІаколадаьд колхозхоІа доакъар Іедашдара балхаш.

Эггара дикагІа хьанхарф да Марышев Дмитри кулгалдеча цхьоалагІча комплексни бригада. Юххьенца дена хьажкІаш хьеккхеш а укхаза кхи трактор. Сменах 1,5—2 норма а еш болх бу шиа «Беларусь» тІа механизатора Кириченко Владимира.

Йол хьегулаш а кхи кел тоннаш а дика кх йоал тракториста Овсянников Николая. Іана хана жа латтаргдолча моттигашка дІаккхь нов. Дмитрова кулгалдеча участкера йол. Кхо эзар гектар хиллая новаш хьокха а 300 тонн совгІа йол ІалакъЕь а хьнай бригада.

КхоалагІча комплексни бригаде юххьанца дена «Беларусь» яхача трактораца доакъар Іалашдеш ва тракторист Кочергов Хьасан. Йол хьокхаш йола йиъ агрегат а цул трактора тІехьайийза, цар тІа болх беш ба Бизиков Тотурбек, ЦембоновгІар Камболен Иосифин. Норма хьаьхха езар 15 гектар мара йоаццача хийнахьа 28 — 30 гектар йол хьокх цар.

ХІанзале а хьекха нийнай колхозе 5600 гектар цонаш. Іай хьайбаш латтаргдолча моттигашка тІеэзай 2 эзар тонн йол.

А. САЛОВ.

ТАХАНАРЧУЛ ДУКХАГІА КХОАНА

Грозерча консервни завода укх шера дІабахача ворхІ бетта консерваш арахецара план 109,8 процент кхоачеш а яь планал совгІа цхьа миллиони 31 эзари сома маьха консерваш банка арахийцай, лакхъяьй къахьегама оасарле. Дика толамаш даьхад укхаза производствана рационализаторски предложенеш юкъеихувларах. ДІабахача ворхІ бетта 54318 сом ахча кхоеьх.

Массеха шу хьалтагІа деза коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цІи яккхар духьа къовсам доаттабеш а 1800 гаргга сар чувоагІа 26 бригада, итташ совгІа йола цехаш. Коммунистически къахьегамa коллективи ударники яха цІераш енай 5 цеха, 20 бригадина, 534 болхлочоа.

ХІаьта коммунистически къахьегама ударники коллективи яха цІи яккара къовсам доаттабеш 277 болхлои, 7 цехи, 7 сменеи, 6 бригадеи а.

Заводе кийчъьнча тайп-тайпарча сомий, баьца дарий, иштта кхийолча кхачан консервашца вай республики Іалашъяь ца Іеш, лоалахарча республикашка, вай мехка гаьнарча а гаргарча а городашка дІа-юха кхухьийт. Заводо кийчъю тайп-тайпарча сомех компоташ, варенеш, фаршированни помидораш, нарсаш, болгарски сабазаш, дулх.

Цул совгІа заводе кийчъу банкаш тІа дехка аьшка ногІераши, айкха банкашта ногІераш ІотІачІоагІдара юкъе дехка хьанча гІозараша. Уж а дІа-юха кхухьийт тайп-тайпарча городашка.

Заводе дикагІчарех лоархІаш я консерваш кийчъеча цеха нов. Крит керте латтача коммунистическа къахьегама цІи лелаеш йола бригада, нов. Кутахова кулгалду бригада. Производственни план массаболча хана тІехкхоачашъеш хьайоагІа ни. Ваньков, Скороходова, Кудрявцева, Османов, Бортникова, иштта кхыбола бригадираш керте латта бригадаши сменаши.

Производственни план кхоачашъяра тІаберзабаьб шийн беррига низ завода партийни комитето. Заводе вІашагІъехкай лекторски группаш, Укх дІабахача ворхІ беттах итташ лекцеш йийшай цехашка, бригадашка, царех технически темашех а еннад. ХІаьта лекторски болх хІанз кхы а чІоагІбьаб.

Доккха новкъостал ду заводе общественни хьисапе болх беш йолча политически дешара кабинете вІашагІъеллача методически совето. Цо каст-каста консультацеш ю пропагандисташца бе безача балха хьакъехьа.

Заводе арадоах ерритача цехашка лоигазеташ, къахьегамех сатирически листокаш. Дика вІаштІехьбаьккхаб заводе комсомольски организаце болх а.

ЧІоагІа къовсам доаттабу комсомольцаша продукци ца йойтара, оборудованега дукхагІа болх байтара, балха ха кхоара.

Массане опыт эца могаргІолаш болхлой ба прессаш тІа болх беш йола И. Амплогова, аарщица А. Безрукова, трафаретчик М. Атаев, упаковщица Х. Элиева, шофер М. Абакумов, иштта кхы а. Шоай балха нормаш массаза тІехкхоачашъю цар.

ХІанз къахьегама вахте латтача Грозненски консервни заводе коллективо Октябра сийна кхаьлагІа тІайийца хинначул совгІа кхы а социалистически декхараш тІайийцад. Цар лаьрхІед семилетка ялхлагІча шера план 25-ча декабре кхоачаш а яь тІайийца хинначул совгІа кхы а бІаьш тоннаш баьца даараши сомаши баьле, планал совгІа миллионаш тайп-тайпара консерваш арахеца, дІадахача 1963 шерац нийсдича къахьегама оасарле 8 процент лакхъе.

Т. УЖАХОВА.

«СЕРДАЛО»

3-гІа оагІ, 11 август 1964 шу.

ТХА ИНТЕРВЬЮ

РЕСПУБЛИКА ИНСТИТУТАШКА

Берригача мехка а санна августа бутт болалуш вай Нохч-ГIалгIай республикерча лакхехьарчех юкъерча специальни дешара заведенешка а йоаленнай кердача дешара шера студенташ дIайийбеча экзаменаш дIалу ха. Тха корреспондента дьхча хаттарашта жоп луш Грознерча мехкдаьтта института ректора нов. Г. М. Сухаревен Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен пединститута ректора нов. Н. П. Грищенкоси дийцар:

Хаттар: Студенташ хьайбеча, цар экзаменаш дIалуш соахкарчул эргадаьнна фуд? Мишта дIалу цар экзаменаш, деша боагIараш малагIа нах ба?

Г. М. Сухарев. Дукха ха я Грозненски мехкдаьтта институт укх шера деша нах хьаэцара кийчо еш йола. Институте хьаэцаргбола дешархой соахкарчул дукхагIа хургбеце а, цIакхха а ца хиннача тайпара дукха ба укх шера производственни стаж яраш. Советски Эскарера баьхкараш, дика болх барах шоай чотах производствa деша хьожабаьраш. Деша хьачубоагIачарех шийтта процент — 133 саг ва производственни стаж йолаш, кхайтта процент — 173 саг производства хьожабаьраш.

25 моттиг мара яц нефтехимически факультете, хIаьта 95 заявлени еннай цу факультете. Иштта дукха ба технологически, механически факультеташка деша бахка безам бараш. Укх шера хийнахьа деша хьаэцаргва 525 саг, сайонйна—400, хIаьта заочни — 275.

ТIехдика экзаменаш дIалуш ба производствера хьожабаьбаьхка Митин Эрнест, Сухорукова Вера, дешархой Ериязева Тая, Колодин Владимир, тIемахо Федоров Герман.

Кердача дешара шера студентий йиш хургьяр материалий сопротивлене кердача лабораторех пайда эца. Из йизза Iалашъяьй цу чу эшшача материалашца, приборашца. Дика вIаштIехъяьккхай лаьттан кIоарга йовхал Iомаергйола лаборатори.

ДIадахача шерашкарчул укх шера дикагIа вIаштIехьдаьккхад дешар. Нагахьа санна хьалха студент хьалхарча курсера дена цхьаь шераи бийтти производстве болх бе безаш хиннавале, хIана лакхехьарча курсашка деша вагIаш практике мара бергбац по на. Цу гIулакхо докхха новкъостал дергда институте кхаь шеран ах шерав Iомаяь теори практикаца чIоагIъе.

Грознера мехкдаьтта институт вай мехка къаьнетIачарех цаI я. Мехкдаьтта доакхкачахкхдоаккхача, химически промышленносте болх беш ба институто кийчбаь инженераш.

Н. П. Грищенко. Докккий а бехктокхаме а деккар да Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен пединститута хьалхашка латтар. 1970 шу тIаккхачалехьа тха деккар да ерригача Нохч-ГIалгIайчен школашка хьехаш мел йола хьехархой институте заочни отделене чуоза. Укх шера заочни отделене деша дIавийцаб 943 саг, хIаьта царна юкъе 800 саг хьехархо ва.

Цхьаькха шера ца хиннача тайпара дукха хинаб укх шера очни а заочни а физико-математически, естественно-географически факультеташка деша баьхкараш.

Кердача дешара шера очни отделене студенташ чуецаргба керда хьалъяьча 632 моттиг йолча общежите, хIаьта къаьнера гIишло дешара корпусашта яьрхIа дIахьожаьяй. Дика вIаштIехьъяьхай укх шера лабораторешь. Мел эша приборш, гойтара агитаци Iалашъяьй. Естественно-географически факультета студентий йиш хургья ерригa опыташ шоай лабораторешка дIаяхьа.

Кхоачамболаш я укх шера институтера хьехархой коллектив а. Iилма-тохкама балхаш дара хьалаш вIаштIехьдаьхад. Нагахьа санна соахка очни отделене деша баьхкачарна юкъе школашка хьехаш стаж яраш геттара кIезига хиннабахе укх шера уж ахачел совгIа ба.

ХЬАЛЪЕШ ЛАТТ ЗАВОД

Гудермесе хьалъе йолаьй Респотребсоюза консервни завод. Из 1966 шера сезон хьатIаккхоачаш болх бе йолайолийтаргья, хIаьта хIара шера цо арахецаргья сомийн-баьца даарийн консервай массехк миллион совгIа баяка.

Керда завод хьалъю «Гpозпромстроя» треста СМУ-3 коллективо. Цхьа миллион сом ахча хьожадаьд из хьалъеча.

К. ВИННИК.

ФУ ХУРГДОЛАШ ДА НАЬСАРЕН ХАЛКЪА ТЕАТРАХ?

Хетт оаха культура министрага нов. Татаевга

ХIара денна хоалуш, шерлуш латт Наьсарен-Вокзале. Хьалха эIамига юрт хиллача хьахулаш латт йоккха промышленни центр, итташ эзараш нах ба укхаза бахаш. ТIеххьарча шерашка хьаа а яь болх беш я ерригсоюзни лоархIам бола завод «Электроинструмент», болх беш я массехк бIаь гIалгIай кхалсаг чуйола хIамаш тега фабрика. бIаьш болхлой ба укхазарча мельзаводе, кирпични заводе болх беш, кастта яь а яьина эксплуатаце дIалургйолаш я массехк эзар саго болх бергбола трикотажни фабрика. Иштта да тахан Наьсарен-Вокзале хинна а хулаш латта а хувцамаш. Хоаш мадарра адамаш дегIадарие цхьана дегIадоагIа цар культурни хьашташ Iалашдара деккараш а.

Бакъда, къахьегамхой уж хьашташ кхоачашдара гIулакх дика лелац Наьсарен Вокзале. Дукха шераш хьалха хьаллаь культура Ша да районни центра юкъе латташ. МалагIа культурни болх бу цу цIево ваха юкъе? Ший графиках кинофильмаш хьокхилга мара цIелг цIелгах тека а цхьаккха хIама дац укхаза деш, культурно-кхетама болх дIабахьара сагота дукха сиг а вац.

Дохкха цIей хиннадар наьсархошта массехк шу хьалха укхаза халкъа театр хьаделларах. Йоккха зал йизза нах хулар цуй спектаклаш йолча хана. Лоацача хана цо къахьегамхошта гойтар «Бирса шераш» яха И. Базоркина пьеса, «Бачи истий» яха А. Бокова пьеса, «Софията безам» яха А. Токаевн пьеса, иштта кхи а. Дика дIаболабелар театра болх хьалхарча юкъе.

Хьинаре дикка лаьцар укказа театр хьаихоалиш а цуй болх дIаболабеш а самодеятельни артисташа Мальсагова Фатимас, Сагова Лейлас, Абадиев Урусхана, Горчханова Лиибас, Абиев ТIахIира, Точиевн Иинас, Булгучев Башира, иштта кхи дукхачеша а. Бакъда, дукха бIаьна дIабахансар вай дуьцуча театра болх.

МалагIа бахьан да театра болх талхара? Цу хаттара жоп луш хилча республика культура министерства кулгалхоша, гIалгIай кхаинаха театре ловза тигац оал. Из бакъадац. Театре поаш раьза а болаш цуй болх дIаболабелча дениз из талхханна ловзаш хилар мехкарий, кагий нах.

ТIаккха, малагIа да театра болх хIинз телха латташ хилара берттера бахьан? Из да культура министерства болхлоша а, министра Татаева а театра болх цхьанкха бехктокхаме ца лоархIаш хилар. Из хьахьокх тIеххьарча шиа шера министерства ший болх боьзаш а безаш а вола кулгалхо театра ца лохеш хилар. Режиссер А. Боков дIавахачул тIехьагIа телхар театра болх. Цхьа-дале, Боков дIавахийта везаш ицар министерство, бакъда, ше ца дIавохийташ халча цун метта режиссер лаха везар. Цхьан юкъа А. Торшев лоттанир театра режиссералла, бакъда, дукха ха вялалехьа гучадаьлар из цу бахьах ца лоархIавеш хилар. Массехк да мара дацкхаизар Наьсарен-Вокзале цул тIехьагIа режиссералла вахийтача Дарчиева а. Из цига Iергвоаьиига гучадаьлча Урус-Мартана района культура отдела заведующи вахийтар из культура министерства.

Тоабаланзар театра болх цига режиссералла Булгучев вахийтача а. Из а дIавахар Наьсарен-Вокзалера. Театральни дешар дийша вола Дарчиев а, Булгучев а режиссералла болх булургболаш бар, бакъда, министерства йоаттIаш йола йоакхо театра ца яьдаь дале а, е шоашта ца ловдаь дале а беха латта халкъа театра болх тоабанзар бар. Из де театра болу бохара берттера бахьан. [illegible] Наьсарен - Вокзале халкъа театр? Геттара чIоагIа эш! Из хьахьекхар цуй спектаклаш долча хана зале цхьаккха моттиг яьсса ца хулащ хиларо. Халкъа искусство эш, театр доакха малан долаш да адамашта эстетически кхетам балара, керда сиг хьалхевара.

Духхьал культура министерства, Наьсарен района кулгалхоша йоакхо ца яр бахьан долаш беха латт хIанз халкъа театра болх. Цхьанкха дича ла метаргдолаш дац театра болх кхы дIахо а иштта беха латтийта. Фу де деза цуй болх юха а дийнбара, малагIа гIулакх де деза Наьсарен халкъа театр дахаргдоаш? Цу хаттара жоп дала деза республике культура министра В. А. Татаева. Цу жопага хьежаш ба Наьсарен - Вокзалера зеерам къахьегамхой.

Аьмад ВЕДЗИЖЕВ, писатель.

СИЙРДАЧА КЛАССАШКА ДОАГIАРГДА БЕРАШ

ХАЛКЪА образоване учрежденеш дешара кердача шера кийчъяр цIенхаштта а боккха лоархIам бола а гIулакх да. Из школаи райОНО-н кулгалхой хинна ца Iеш, района ерригача общественноста а гIулакх да. Школаш дешара кердача шера дика кийчъярах тийша хургда деша дагIача берий бIарччача шера дешар дика вIаштIехьдаккхар а. ХIаьта, мишта кийчлу тха района школаш дешара кердача шера?

Укх шера февраль бетта оттабир оаха 1964 шера I августе тIаккхоачаш школаш ремонт яь яха а 10 август тIакхоачаш Iана эша доагор школашта кийчдаь даккха а йола плея. Уж балхаш дикагIа кхоачашдара школаштеи юрта советаштеи юкъе социалистически яхь дейолайир. Цу хана дийца чIоагIдир деша даха ха йола дерригa бераш школашка чуозара гIулакх а. Уж дешаш пул тIехьагIа къахьегамхой депутатий Ведана райсовета исполкоме юрта Советашкеи дийца а дийца чIоагIдир.

Школа дешара кердача шера кийчъярах оахош тIаийца социалистически деккараш цу балха хьакъехьа тхоашта яхь лоаттлеш йолча Советски районе дахийтар оаха.

Иштта дIаболабир оаха школашта ремонт яь а доагор Iалашдара а болх. ХIара школан юрта Советои беш болча балхага хьожаргйола райисполкомо чIоагIъяь комисси хержар.

Таханарча дийнахьа районе йолча 36 школах йизза ремонт яь яьннай 22. Царех къаьстта дика ремонт еш чакхъяьннай Энилхатоера, Ца-Веданара, Эрсеноера бархIшерара школаш, Ца-Веданара юкъхьанцара школа, кхыраш а. Цул совгIа, цу школашка Iана эшарг мел дола доагор а тIадена даьннад, цунца хьехархошта деза доагор а долаш.

Школаш дешара кердача шера кийчъярах дувцаш белгалдаккха доагIа 1957 шера хьалъе йолаь Веданара юкъера школа хIанз а хьалъяь яланза хилар. № 8 йолча школе – интернате общежитела лаьрхIа еш йола здани яь ба-сте яьннавале а, хIанз а кхы тIа де дезаш дукха балхаш да.

Школаш дешара кердача шера кийчъеча дика дакъа лоац деша дагIача берий даьшен новкъостал, лакхерча классашкарча дешархоша. Масала Агишхоерча бархIшерарча школа физкультурни зал хьалъеш докхха дакъа лаьцар берий даьшен новкъостал. Белгатоерча бархIшерарча школе классашта эша кхы цIенош хьатIадеча а кхыча школашка а чIоагIа болх бу берий даьша.

Лакхерча классашка деша дагIача бераша 1000 совгIа долча партанаш ремонт яьй, хIаьта царех 302 партаназ бакар а хьехкад. Дешархоша докхха новкъостал ду школай зданеш инвентари тоавеча.

Цхьабакъда, укх шера дика дац школашта колхозаша деш дола новкъостал. Школай материально-производственни база чIоагIъяра кIезига гIо ду цар. Масала, Орджоникидзе цIерахча колхоза 80 говр болла транспорт ший йолашехьа мела леладу Сельментцерча бархIшерарча школана деш дола гIулакх. Иштта мела латт из болх Досхой Отарашка юкъхьанцарча, МехкатIарча юкъерча школашка а. Кирова цIерахча колхозо Даргиерча бархIшерарча школане ремонт ергйолаш договор яьр. Бакъда, ремонт йолаеннача хана цига бахийта болхлой къоастабанзар. Школана ремонт еш ба хьехархой технически болхлой.

Ремонт яь яланза йола юкъейисе 14 школа а тахан-кхана яхар мо ремонт яь яргья.

Школашта ремонт елга сенна дика латтац доагор Iалашдара гIулакх. Укх шера школашта да дезаш 6616 кубометр дахча да, царех 3416 кубометр школаштен 3400 кубометр хьехархоштен. ХIаьта, царех таханарча дийнахьа девар 2135 кубометр дахча мара дац. 130 тонн кIор а бенаб школашта.

Доагорах Iалашъяь яьхай лакхехьа вай йицарел совгIа Месеоера цхьаьнцара школа, Агештера бархIшерара школа, кхыраш.

Доагор Iалашдара гIулакх Iалашдате мела латт Харачоерча бархIшерарча школе, Юкъерча Курчалоерча, Шерди-Мехкарча бархIшерарча школашка.

Школаш ремонт яь кийчъяреи доагорца Iалашъяреи дош дийцад КПСС Ведана парткоме, райсовета сессешка. Юрта Советий председателаштеи школай директораштеи задача еннай укх гергарча деношка школаш ремонт яь ячараи уж доагорца Iалашъяраи хьакъехьа.

Тахан района общественноста керттера терко тIайодаш доли гIулакх да школаш йизза дешара кердача шера кийчъелга. Шеко йоацаш яла [illegible] Веданчера ерриги школаш дешара кердача шера дика кийчъенна хургья аьна.

П. ЗАГОРУЛЬКО, Ведана райОНО инспектор.

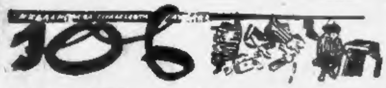

КА ЕТТА IЕМА КУЛГАШ

ГОРОДА Грозне я горпищеторга № 66 тика. Города юстарчарех цхьа моттиг я из. Из тика йолча гонахьа кхы тика яц. Денна эшаш дола товараш цу тика тIара кийде дезаш ба цига баха нах.

Пачхьалкхен а бахача наьха а рузкъах дочкъора кулг тохарг доацаш цIена вах хила беза советски торговле болх бераш. Иштта царех ба дукха а дукхагIбараш. Бакъда, цу тайпарча цахах хиннаиц лакхе хьоаьча тика чу латта Исакова АсмаIа. Укх деношка общественни инспектораш нийсбеннаб цу тика чу. Вешта, АсмаIийна-м хийтта а е хайна а хургдац уж цу юстара уллеча тика чу боагIарг ма-бий аьнка.

Цига яхача Хамхоева Тамаре цу тика чура ийцар 80 кепиг доаккха цхьа килограмм пряникаш, 3 соми 40 кепиги цхьан килограммах дехача «Буревестник» яхача конфетех 250 грамм, сомий-баьца хомарий карамель яхача конфетий 1 соми 30 кепиги денна цхьа килограмм, цхьа пачка чай, кхы банка кхорий варени.

Хамхоевас ийцача товарашка а цо царех деннача ахчанга а общественни контролераш хьежача е хIама гучадаьлар: пряникех 80 грамм, «Буревестник» яхача конфетех 60 грамм, карамелах 85 грамм эшаьяр Исакова АсмаIас, Хамхоевас ийцача дерригача товарех 4 соми 15 кепиги мара ца доагIача метта 4 соми 85 кепиги даькхадар Исаковас.

Шоана ма моттаьлаш ца ца хоаш хинна а хургда цо тика чу болх бу дукха ха а яц, аьнка. Из иштта дац. Iема цогал-и даьра да шоана АсмаIа-м. Из мара децарий цу дийнахь цу тика чу. Хьежача гучаьлар: 200 — 250 грамм чухургйола йийла латта къаракъа шуша, 4 килограмм хургйола шин тIормига чура тика чу дохкаш гучадоаца шекар. Ма хеталаш АсмаIа ше молаш я аьна. Янне а яц. Из-м цо пелашка дохкаш диса къаракъ дар.

Цхьан сагагара 70 кепиг даьхха кийнача Исаковий гIулакх мишта да мотт шоана, из йолча тика чу ухаш бIаьш нах хилча. Кхса кхайда, ахча ца дочкъадеш по ше йолча вепар цхьаккха а дIавохийт моттий шоана. Шийна могар-м вахийтац.

Исакова тахан йолаеннаш уж къоалаш де. 1960 шера товараш ца тоъаш хиларах строги выговор яьр цуна. ХIаьта 1963 шера цIаьхха а выговор йир цо советски торговле боръонаш толхаярах.

Ше долча бесса дIахайнад горпищеторга кулгалхошта АсмаIас тIеххьара ваха даьъоал. Бакъда, ше лаьтташ тика чура хьа а яьхха из сагна йолча кхыча тика чу хиийтарая совгIа хIама-м даьдац цар АсмаIийна. Кхералургъа моттий шоана из дарах ка етта Iемар?

Горпищеторга № 13 йолча тика чу латтача Ушиева 500 грамм печенех 10 грамм, 250 грамм мармеладах 10 грамм, 1275 грамм шекар-песоках 75 грамм, 500 грамм сушках 40 грамм соцаьяьр.

Царел тIехьайнсац горпищеторга № 62 йолча тика чу латта Л. И. Крылова а. 400 грамм «Ласточка» яхача конфетех 10 грамм, 500 грамм мармеладах 10 грамм, 500 грамм карамелах 10 грамм эшаш еззар цо. Лоаща аьнча, фуннагIа Iа эшарах 10 грамм цунна йита езаш да хьона. Цул совгIа, тика ишкара хорабир тика чу бохкаш а фактурах а боаца 13—15 килограмм колбаса, 55 фуъ, прилавка кIалхара 28 булочка.

Цу тайпарча наха советски торговле моттиг дика йиш яц.

Ч. ЮСУПОВ.

—Са ахча доагIачул совгIа кIаа хIама хьежаду Iа?

—Шо дукха дж, со ий а хIаранегара кIезиг-кIезига соцалича, сога дикха хIама кхоач.

ПОЛЬШЕРА ТАЬЗЕТ

ВАРШАВА, 8 август. (ТАСС). Беррига мехка хала да цIи хоа йола халкъа Польша партийни пачхьалкхен дахтеь Александр Завадский вена. ПОРП-а ЦК, Пачхьалкхен совета, правительства, министерствий заявлени тIара а Варшаверча дипломатически представительствий здании тIара а байракаш Iочухьекха я.

Шоай ахкаьнарча партийни организаце член хинна Александр Завадский юкъера къастарца дуззалена из дагавеха, цул сей ден Варшавски электроламповни завода болхлоша йист ца луаш 5 минот яьккхар. «Социализм болхьан лоаттабеча къовсане чIоагIвенна, болхлой класса тешаме вoI къаьстав партехи Дальхенаь» [illegible] ПОРП-а Централни Комитетаген, Пачхьалкхен советагаи хьийтача телеграмма тIа.

Пачхьалкхен совета заявленехьалхашка латт корта берзаш болккха эзараш Варшаве баха нах. Шой революционни болх Александр Завадсе болабаь йолча Сосновецерча горнякаша чIоагIа гIайгIа ю яь валарах. Польски халкъа тешаме воI венна аьна хьахевача массехк минот яьккхар сейма мехка предприятешкарча станокашкеи нашамашеи.

Республика массе газетайшкера Варшаве ух хадданза кодам беш йола телеграммаш. Тоьеста рамка йолаш арадаьннад тахарара газеташ. Хьалхарча оагIонаш тIа Александр Завадсе портреташ да.

МАНАРИ ЦХЬОАГIОН ХИЛАРА ТIЕХЬА

КАМПАЛА, 8 август. (ТАСС-а корр.). Кхаь моттиге ядерни герза деш дола тохкамаш соцадерах дола Московски договор ядерни тохкамаш дизза дIададахара, ядерни герза запасаш цIенда дIадахара, из хьадела дизза соцадара тIехьа бахкха хьалхаре гIа ба оалар Уганда премьер-министра канцелярера кхача мехкашцарча гIулакхий пачхьалкхен министра Сэм Одекас.

ТАСС-а корреспондентица къамаьл деш цо йоахар тхо чIоагIа раьза хургда цу новкъе кхы дIахо а гIа белхара.

Одекас чIоагIагIо харц дир ЮАР-ера адалой хила йиш йоаца расови сегрегаце апартеиди система, цу мехка хьалхехьа эффективни экономически санкци йизза хьаллаца ше раьза ва аьлар. Къилбаьхьан Африка, аьлар министра, империализма африкански континентера чIоагIала ю.

НАТО дIоллара ший союзникашкара Португалега яра кхоачилех ООН-а гIолла дIадаккха деза, аьлар Одекас.

Доазол дехьара

ЮХА А КИПРА ТIА МОРХАШ ЭТТАЙ

НИКОЗИЯ, 8 август. (ТАСС). Кхераме денош даьхкад Кипрага. Селхан саррахьа столицен тахан Iурра республика къилбаседа малхбузен юха а кипрнотаьшта—грекаштен туркаштен юкъе довнаш хилар. Уж довнаш хиннача хана хIх сaг а вийр, пхьийтта сага чоммаш а хилар. «Бацьацарча линех»—Никозерча барт бара линe тIа сеехан чIоагIа вIаши топаш еттарой хIаьта иштта къилбаседа-малхбузе форда йисте ухкача Мансурьян Кокини яхача юртанка тIемаш юхадоладарой гIайре тIара кхохкам лаккхбир, аьлар ООН-а векало.

ЛОНДОН, 8 август. (ТАСС). Тахан Iуйренна Турце премьер-министра заместитела Кемаль Сатыра мукIарло дир туркий тIема самолеташа Кипра тIа полеташ яь хилар, яхаш хоам бу Рейтер яхача агентства Анкарерча корреспондента.

Рейтер яхача агентства цу тIа тIетехах тахан сатосхача хана Турце правительства членех волча цхьанне «Хьал чIоагIа товлхаве оттар бахьан долаш хала тарлургдолаш да тхо самолеташца [illegible] хана а цига доссалга аьнна.

Анкарерча информационни гIоварашта хоаш да Турце фецарча тIема низаш тIема кийчдаь долга.

НЬЮ-ЙОРК, 8 август. (ТАСС). ЮПИ яхача агентства беча хоамах Турце кхыча мехкашцарча гIулакхий министра Анкарера американски посол Хейр дIаяхача бус массехказа тIа а ийцар Кипре тIеххьара хинна событеш а йийцар, яхаш.

* * *

НЬЮ-ЙОРК, 8 август. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентства Никозерча корреспондента беча хоамах цига вIашагIкхийттача Къамий Организаце вукалеша официально дьакхайкадаьа тахан делкъал тIехьагIа туркаш кхаь роботни истребитела гIайрен къилбаседа малхбузен даькъа тIарча районе грекашa—кипрноташа лаьцача позицешта ракеташи пулеметаши йийттай яхаш.

Итальянски города Бергамерча Сан Винченцо яхача школе гипнотически набарех боаккача хана беча хьехамаш эксперимент еш латт. Набарах дешархоша ладувгI магнитофонаца дIаязъянча урокаш. Лоратта тIехьоаман а лоаттабеш лелаеча заняте гучадаьннад берригача дешархоше оттаьа материал дика Iомаеш хилар.

Сурта тIа: Сан Винченцо яхача школе гипноурок дIахьоча хана.

АПН—ЮПЕ сурт.

ДЕША А САЛАIА А ХОВ

Нестеньлар дешара шу Нохч-ГIалгIайчен № 11 йолча профессионально - технически училище. Къона гIишлонхой—выпускникаш Къилбаседа Кавказа чайн - тайпарча городашка, йоккха хими хьалъеча балхаш ло бахаб. Царна юкъе ба экзаменационни комиссе лакхара разряд енна 27 сaг.

ДIадахача дешара шера кхетама болх дикка дIабихьаб училище. Уйла е еннай дар аполагIча курсе хIачубаьнача дешархошка дика салаIийта вIаштIехьдаккха а. ТIехьа дешаш хиннача кхаь дешархошa Iаьржача форда тIа баха туристически путевкаш елар, хIаьта юхебисачарна лаьрхIа Ведана районе Белка яхача хил йисте лагерь хьайийлар.

Дика вIаштIехьдаьккхад лагере культурни а бытови а хьалаш. Йолаш я мел эша спортивни инвентарь, йоккха спортивни площадка. Цига дIахьу спортивни яхь, дукхагIа болча дешархоша дIаеннай ГТО нормаш. Дешархошa культурни салоIаргдолаш дика гIахьег хьехархошa нов. Эриванцева а нов. Винниченко а. Иштта дика вIаштIехьдаьккхад салоIача дешархошa чам болаш диазза хIама даара гIулакх а.

Б. ДИДИГОВ, № 11 йолча ПТУ директор.

ДИЦЛУРГДОАЦА ВIАШАГIКХЕТАР

Дукха ха йоацаш Москве хилар со вай мехка дикагIа бола хьажкIаш лелаерхой гулбеннача семинаре дакъа лоацаш, яхи ди даьккхар аз цига. ХьажкIаш хьалхеяра хьаъеъхьа дукхха а кердадар хайра сона Москве. Къаьстта уйла тIаккха ладийгIар гулбеннарашта кубанерча хьажкIаш лелаерхочо В. Первицке ший балхах лаьца дийцачунга. Цо аьлар, хьажкIаш пунктираш хургйолаш дIаювш, юххьанцара дукха къахьега деза а, царна тIехьагIа оасараш де а гербициднаш тоха а аттагIа да. ХIаьта, хьуакъам дика хьакхебара тIагIерта новкъега а Iилман кердачохи, техникаш бизза пайда эца а безо, лоархIамегIа да центнер хьуакъам бакхарга дIадолар мамогта лохдар. Кхи дукхха а дийцар семинаре баьхкарашa.

Семинар хиннача юкъа вешта дика салеIар оаха. Мехка гIоръяьннача Закарпатски капеллас, Оренбургера халкъа хоро, иштта кхыча халхара коллективаша концерташ хьекхар тхона. Цул совгIа ВДНХ массе павильонашка ихар тхо. Укхаза къаьста гуш дар вай Iилман техникан карагIдаьннар. ХIаьта, Кремлерча исторически моттигашка а хилар тхо. Тхошта мел хайнар тхоай балха юкъедоалалертда оаха, вай хьамсарча Даьхен ружъа кхы а дуккагIа дебадергда.

Б. КОДЗОЕВ, республика заслуженни механизатор.

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

ЛадувгIа

РАДИО: 6.30 — Юрта бахаяна болхлошта передача (эрсий меттала); 6.45— ашараш; 7.10 — «Грозненски рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор; 7.20 — хоьмашк передачей программаш; 8.15 — «Сердало» газете оагIонаш тIера; 8.25 — ашараш; 8.45 — «Къона тIехье» яха передача (гIалгIай меттала); 16.00 — передачей программа; 16.05 — концерт; 16.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала); 16.45 — «Къонаш» яха передача (гIалгIай меттала); 17.00 — «Къилбаседе Кавказа экономически вахар» яха радиогазета; 17.30 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 17.45 — «Школерга дерзаш кийчдар оаха» яха беседа (нохчий меттала); 18.20 — керда хоамаш (нохчий меттала); 18.35 — нохч-гIалгIай ашараш.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 12.00 — «Мича кхечнад тхо, фу бIаргадайкад тхона» (нохчий меттала); 12.20 — «Кхоана хьандуло» яха художественни фильм; 18.20 — передачей программа; 18.25 — телевизионни кердадараш (нохчий меттала) 18.40 — Кинохроника; 18.50 — «Къаьнача замах кхелисса зене гIуллакхаш дIадехае» Беседа (нохчий меттала); 19.05 — Къаьстгача гIуллакхаш дошладаь доле хема» яха бакъдолчо тIера хьийна фильм; 19.55 — «В. Шекспир» яха Iилма-популярни фильм; 20.25 — передачей программа; 20.30 — «Ши аIкранди» яха художественни фильм.

Город Усть-Каменогорске, Опытни поле яхача, яхаш йолча Семина Галина Степановнас суде деннад Семина Александр Павловичагара ше хьалларах доле дош.

Дош дуьцаргда Нохч-ГIалгIай АССР Лакххьарча суде.

Город Грозне, Лермонтова улицагIа, №163, вахаш волча Тихонов Анатолий Сергеевича суде деннад город Грозне, Моздокски улицагIа, 30, кв. 6, яхаш йола Цуканова Валентина Ивановна ше йитарах доле дош.

Дош дуьцаргда Ленински района халкъе суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора зам.—2-07-61; бахтохкхаш секретара—2-43-46; партийни вахарех, промышленности, юртбоахамий, письмай отделий—2-26-72.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-61; ответственного секретаря — 2-43-46; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-26-72.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцина проспект.

Типография из-за «Грозненский рабочий». Проспект Революции.

СФ02190, Заказ № 4373.